

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

วิทยานิพนธ์

ของ

มัลลิกา สีดาเดช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เมษายน 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

วิทยานิพนธ์

ของ

มัลลิกา สีตาเดช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เมษายน 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ADMINISTRATIVE EFFECTIVENESS OF SUFFICIENT EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 22

BY

MANLIKA SEEDADECH

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements for
The Master of Education Degree in Educational Administration
at Sakon Nakhon Rajabhat University

April 2020

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 22
ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ มัลลิกา สีดาเดช

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการสอบ ..... ประธานที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพใหญ่) วิทยานิพนธ์
และกรรมการสอบ
..... กรรมการสอบ ..... กรรมการที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ) แต่งตั้งเพิ่มเติม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์) วิทยานิพนธ์
และกรรมการสอบ
..... กรรมการสอบและ
(ดร.เทพรังสรรค์ จันทรัมย์) ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร)
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพ็ชรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 27 เดือน เมษายน พ.ศ. 2563

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพใหญ่ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ส่งผลให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์ นางจิระนันท์ เมืองจันทร์ ดร. ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบุลย์ นางทิพวรรณ เสนจันทร์ดิษฐ์ ดร.พรนภา เอกนิพนธ์ ดร.พิสุทธิ กิตติศรีวรพันธ์ นายไพโรจน์ กิตติศรีวรพันธ์ นายยอดชาย พ่อหลอน นางปราณีต วดีศิริศักดิ์ นายจิระ โภคสวัสดิ์ และนายวิวัฒน์ศักดิ์ พัฒนภูทอง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ตลอดจนเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ทุกคน ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

และที่สำคัญที่สุด ขอขอบคุณบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน คอยดูแลและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอนและสนับสนุนการศึกษาของข้าพเจ้าตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

มัลลิกา สีตาเดช

ชื่อเรื่อง	ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
ผู้วิจัย	มัลลิกา สีดาเดช
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย ไพใหญ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์
ปริญญา	คม. (การบริหารการศึกษา)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงตามความคิดผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา 3) เพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 369 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน และครูผู้สอน จำนวน 314 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 และแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สถิติที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล t-test, One-Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

โดยรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

4. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

5. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

6. แนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง พอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพ และบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอน จัดทำหลักสูตรบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Active Learning) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะในการใช้ชีวิต รู้จักแก้ปัญหา และ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ จนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

TITLE	Administrative Effectiveness of Sufficient Educational Institutions under the Secondary Educational Service Area Office 22
AUTHOR	Manlika Seedadech
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Thawatchai Pailai Asst. Prof. Dr. Vijitra Vonganusith
DEGREE	M.Ed. (Educational Administration)
INSTITUTION	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2020

ABSTRACT

The purposes of this research aimed to 1) examine administrative effectiveness of sufficient educational institutions; 2) compare administrative effectiveness of sufficient educational institutions as perceived by school administrators and teachers, classified by status, school sizes, work experiences and provincial location; and 3) establish the guidelines for upgrading the administrative effectiveness of sufficient educational institutions. The samples, obtained through multi-stage sampling, were 55 school administrators and 314 teachers, yielding a total of 369 participants from schools under the Secondary Educational Service Area Office 22 (SESAO 22) in the academic year 2019. The research instruments for data collection included a rating scale questionnaire with the reliability of 0.98, and interview forms concerning administrative effectiveness of sufficient educational institutions. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and One-Way ANOVA.

The findings were as follows:

1. The administrative effectiveness of sufficient educational institutions under the SESAO 22, as perceived by participants as a whole and each aspect was at a high level.

2. The administrative effectiveness of sufficient educational institutions under the SESAO 22, as perceived by participants as a whole showed a statistically significances at .01 level.

3. The administrative effectiveness of sufficient educational institutions under the SESAO 22, as perceived by participants from different school sizes, as a whole showed a statistically significances at .01 level.

4. The administrative effectiveness of sufficient educational institutions under the SESAO 22, as perceived by participants with different work experiences, as a whole was not different.

5. The administrative effectiveness of sufficient educational institutions under the SESAO 22, as perceived by participants from different provincial location, as a whole was not different.

6. The guidelines for upgrading administrative effectiveness of sufficient educational institutions under the SESAO 22 covered three aspects:

1) School Management. School administrators should integrate the principles of sufficiency economy philosophy into school visions and establish working processes for developing quality and existing resources management to achieve optimal usage;

2) Curriculum and Instructional Management. The guideline includes the establishment of an integrated curriculum within all learning areas in line with the principles of sufficiency economy philosophy into schools. In classroom practice, creative activities (Active Learning) should be a school focus to encourage learners to learn by themselves, provide life and problem solving skills; and

3) Personnel Development. School administrators should support personnel in educational institutions in their continuous self-development, knowledge development, abilities, and skills to reach their fully potential.

Keywords : Administrative Effectiveness of Sufficient Educational Institutions,
Sufficiency Economy Philosophy

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
สมมุติฐานการวิจัย	8
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	13
นิยามศัพท์เฉพาะ	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	24
ความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	24
ปรัชญาความหมายและแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	27
หลักการและนโยบายที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	36
กระทรวงศึกษาธิการกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	43
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา	44
การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	45
การบริหารสถานศึกษา	69
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา.....	69
การบริหารจัดการศึกษา.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22	95
ข้อมูลทั่วไป อาณาเขต วิสัยทัศน์	95
พันธกิจ ยุทธศาสตร์	96
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	98
งานวิจัยในประเทศ	98
งานวิจัยต่างประเทศ	101
3 วิธีดำเนินการวิจัย	105
ตอนที่ 1 การหาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง	
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22	105
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	105
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	112
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	113
การเก็บรวบรวมข้อมูล	115
การวิเคราะห์ข้อมูล	115
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	116
ตอนที่ 2 แนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง	
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22..	117
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	119
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	119
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	120
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	121

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	159
ความมุ่งหมายของการวิจัย	159
สมมติฐานการวิจัย	160
วิธีดำเนินการวิจัย	161
สรุปผลการวิจัย	164
อภิปรายผลการวิจัย	167
ข้อเสนอแนะ	174
บรรณานุกรม	177
ภาคผนวก	187
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	189
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	195
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	217
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	235
ภาคผนวก จ คำอธิบายจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	243
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ...	249
ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อเสนอแนะทางในการพัฒนา	255
ภาคผนวก ซ ภาพประกอบการวิจัย	259
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	265

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ด้านการบริหาร จัดการสถานศึกษา (4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด).....	45
2 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ด้านหลักสูตรและการ จัดการเรียนรู้ (4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด).....	47
3 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนา ผู้เรียน (3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด).....	49
4 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษา (2 องค์ประกอบ 7 ตัวชี้วัด)	50
5 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ด้านผลลัพธ์และภาพ ความสำเร็จ (4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด).....	51
6 หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง (ชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 1-3).....	65
7 หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6).....	66
8 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอน.....	107
9 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา.....	122
10 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวม	123
11 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	124

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

12	ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน.....	127
13	ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน.....	131
14	ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาบุคลากร.....	135
15	ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ.....	136
16	เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ.....	139
17	เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	140
18	เปรียบเทียบรายคู่ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ LSD.....	142

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ LSD..	144
20 เปรียบเทียบรายค่าประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ LSD.....	146
21 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา.....	148
22 แสดงผลการวิจัยประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ในด้านที่ต้องนำไปหาแนวทางยกระดับ ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง.....	149
23 สรุปการพิจารณาความสอดคล้องรายชื่อของข้อมูลพื้นฐาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	237
24 สรุปการพิจารณาความสอดคล้องรายชื่อของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	237
25 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22.....	245

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	13
2 การสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	36
3 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาพอเพียง	61
4 สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภาวะบุตร คณะบดีคณะครุศาสตร์และ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร.....	261
5 สัมภาษณ์ ดร.พิสุทธิ กิติศรีวรพันธุ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนไชยบุรีวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22	262
6 สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ กิติศรีวรพันธุ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22..	262
7 สัมภาษณ์ นางปราณีต วดีศิริศักดิ์ ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอุเทนพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22	263
8 สัมภาษณ์ ดร.ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22.....	264

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่รวดเร็ว ทำให้ต้องเผชิญกับสภาพการณ์แข่งขันและความกดดันสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อจิตใจ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของไทย ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของประเทศไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและความเจริญทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตประจำวันและการทำงาน ทำให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายเพื่อมาตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ วิธีการดำรงชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่เกิดการปรับเปลี่ยนในเรื่องของค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมเพื่อปรับตัวเองให้ดำรงชีวิตอยู่รอดในสังคมมุ่งเน้นในเรื่องการแข่งขัน นอกจากนี้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจยุคของการเกษตรมาสู่ยุคเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทมาสู่ความเป็นสังคมเมือง ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไป รวมถึงต้องมีวิธีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการใช้ชีวิตในรูปแบบที่เร่งรีบ ในยุคโลกาภิวัตน์ยังก่อให้เกิดกระแสวัตถุนิยมและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างไม่เหมาะสมขาดคุณธรรมและความรอบคอบ ทำให้ภูมิฐานที่มีอยู่ในสังคมลดลงจนเกิดความนิยมที่บริโภคเกินความจำเป็น ทั้งหมดนี้เป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด ปัญหาหนี้สินและการคอร์รัปชัน ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (จิราญ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2556, หน้า 15)

จากผลกระทบดังกล่าวเบื้องต้นการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอที่จะใช้ในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศให้เทียบเท่านานาชาติ โดยเฉพาะการพัฒนาคนให้เข้มแข็ง พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในสังคมยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง เพื่อใช้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, หน้า คำนำ)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-พ.ศ. 2564) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 - 11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาที่ยั่งยืนและคนเป็นศูนย์กลาง โดยยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรมโดยมีวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดว่าประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับได้แก่ เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้นมีฐานการผลิตและบริการที่มีความเข้มแข็งและโดดเด่นในหลายสาขา และความร่วมมือกับมิตรประเทศ ทั้งในรูปแบบทวิภาคีและพหุภาคีรวมถึงความร่วมมือกับประเทศในอนุภูมิภาคและอาเซียนมีความเข้มข้นและชัดเจนขึ้น ขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนของไทยเพิ่มขึ้น ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้นและการบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้นปัญหาความยากจนลดลงและคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 1-2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 5 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง รวมถึงการบูรณาการการบริหารสถานศึกษาพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาโดยยึดหลักการสำคัญคือรู้จักพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนพื้นฐานความถูกต้อง อีกทั้งยังจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกส่วนในราชการสามารถนำไปใช้

ในเป็นแนวทาง ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม และได้กำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สถานศึกษาทุกแห่งต้องนำไปสู่ระบบการศึกษาใน 4 เรื่อง คือการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนขยายผลสู่สถานศึกษา (คณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา, 2550, หน้า 8) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดยุทธศาสตร์ระยะ 3 ปี (2558-2560) โดยมีเป้าหมายให้สถานศึกษาทั่วประเทศต้องผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงครบทุกแห่ง และมีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในระดับประถม มัธยมศึกษาจังหวัดและครบทุกเขตพื้นที่การศึกษาภายในปี 2560 (ไทยรัฐออนไลน์ , 2558) ดังนั้นการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาจึงควรเน้นที่การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการคิด การทำงานและการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จนกระทั่งมีพฤติกรรมที่อยู่อย่างพอเพียง เพื่อให้สามารถรักษาสมดุลในการดำเนินชีวิตและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีสติ ตลอดจนใช้ปัญญาความรู้ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวมทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2555, หน้า 46)

การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการ ศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือต้องการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ รู้จักการแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ ความเป็นไทย การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำเนิน การได้ใน 2 ส่วน คือการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ และการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน และการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน การที่จะบรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังหลักคิดต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน โดยครูต้องเข้าใจอย่างถูกต้องสามารถวิเคราะห์

ความพอเพียง ไม่พอเพียงของตนเองและครอบครัวได้ และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวความคิดที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในประเทศไทยในทุกระดับชั้น เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินต่อไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อมุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้อย่างดี โดยมีหลักการสำคัญประกอบไปด้วยพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพร้อมที่จะรับมือกับผลกระทบใด ๆ ที่จะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งมีเงื่อนไขพื้นฐานคือความรู้คู่คุณธรรมโดยต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติทุกระดับชั้นให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและรอบคอบ (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2551, หน้า 2)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการด้านศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนคนไทยให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองของไทยและพลเมืองโลก ผลจากวิกฤตปัญหาของชาติทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 ในจำนวน 8 ข้อคือ อยู่อย่างพอเพียง ส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด ปูปลูกฝังการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้กำหนดเป็นจุดเน้นที่สำคัญ โดยการกำหนดในกลยุทธ์ที่ 2 ปูปลูกฝังคุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดใช้เป็น

แนวทางในการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา ซึ่งมีระบบการกำกับติดตามการดำเนินงานระบุชัดเจนในคำรับรองการปฏิบัติราชการ อีกทั้งแนวทางในการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ก็ได้กำหนดในสาระการเรียนรู้สู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล สาระการเรียนรู้โลกศึกษา(Global Education) คือเรียนรู้ถิ่นฐาน สืบสานวิถีไทย มองไกลศึกษาโลก สืบโชคชะตามนุษย์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการประยุกต์หลักคิดจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือนโยบายในการปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 (พ.ศ. 2552 –2561) การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561) เป็นการปฏิรูปใน 4 ประเด็นประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแบบอย่างในการขยายเครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอื่น โดยสถานศึกษาพอเพียงจะต้องเป็นสถานศึกษาทั่วไปที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ซึ่งเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ 5 ด้าน คือด้านบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 3-4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบจัดการศึกษาใน 2 จังหวัด คือจังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหารประกอบไปด้วยสถานศึกษาทั้งหมด 81 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถานศึกษาในจังหวัดนครพนม 51 แห่ง และสถานศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร 30 แห่ง มีความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาและการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลในทุก ๆ ด้าน จึงได้นำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการเข้ากับการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งจะมีผลต่อการส่งเสริมผู้เรียนให้มีจิตสำนึกของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับบริบทของสังคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 22 จึงดำเนินการตามแผนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการโดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาได้ดำเนินการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืนสู่สถานศึกษาพอเพียง

ผู้วิจัยจึงศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 และเกิดความตระหนักในความสำคัญและความจำเป็น ที่จะต้องมีการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง ตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการใน 5 ด้าน ซึ่งจะประกอบด้วยด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ และด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ เพื่อยกระดับประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาไว้ดังนี้

1. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

5. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่
อย่างไร

6. แนวทางยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายการวิจัยเพื่อกำหนดขอบเขตของ
เนื้อหาและเป็นแนวทางในการศึกษา ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
และครูผู้สอน
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน
5. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน

6. เพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ซึ่งเป็นการคาดคะเนสรุปผลการวิจัยที่คาดการณ์ไว้ดังนี้

1. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน
3. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษามีความแตกต่างกัน
4. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานมีความแตกต่างกัน
5. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เพื่อจะได้ปรับปรุงและพัฒนาในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

2. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงระดับคุณภาพด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

3. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลด้านการบริหารสถานศึกษาพอเพียงให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จ กระบวนการและติดตามผลตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาพอเพียง ใน 5 ด้าน (คณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียน, 2550, หน้า 8) ประกอบด้วย

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.1.1 การจัดการระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาให้ครอบคลุมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.2 การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

1.1.3 การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

1.1.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

1.1.5 การติดตามและการจัดการเรียนการสอน

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.2.1 การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.2 การจัดการเรียนการสอน

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3.1 ด้านความรู้และความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง

1.3.2 ด้านการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.3 ด้านความรู้ทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร

1.4.1 โครงการพัฒนาบุคลากร มีการศึกษา จัดประชุม อบรม

สัมมนา ดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.2 ติดตามประเมินรายงานผลพัฒนาบุคลากร มีการศึกษา

จัดประชุม อบรม สัมมนา ดูงานแหล่งเรียนรู้ ขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนินชีวิตและ
ปฏิบัติการกิจตามหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจของพอเพียง

1.5 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

1.5.1 คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง สะอาด เป็นระเบียบ

ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง

1.5.2 ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรรวมถึงผู้เรียนมีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือ

เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม อันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและ

ประเทศชาติ อย่างต่อเนื่อง

1.5.3 บุคลากรจัดการทรัพยากร และดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ

อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5.4 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและ

สาธารณประโยชน์

1.5.5 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม ได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

1.5.6 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และ

พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์

1.5.7 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา สามารถปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้าน วัตถุ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 81 คน ครูผู้สอน จำนวน 3,172 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 22 ในปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น 3,253 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 81 แห่ง แบ่งตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาได้แก่จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน ครูผู้สอน จำนวน 314 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น 369 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น 3 ขนาด ได้แก่

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่

3.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

3.1.3.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.3.2 ระหว่าง 10 – 20 ปี

3.1.3.3 มากกว่า 20 ปี

3.1.4 จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา

3.1.4.1 จังหวัดนครพนม

3.1.4.2 จังหวัดมุกดาหาร

3.2 ตัวแปรตาม คือประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ประกอบด้วย

- 3.2.1 ด้านบริหารจัดการสถานศึกษา
- 3.2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
- 3.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3.2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร
- 3.2.5 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

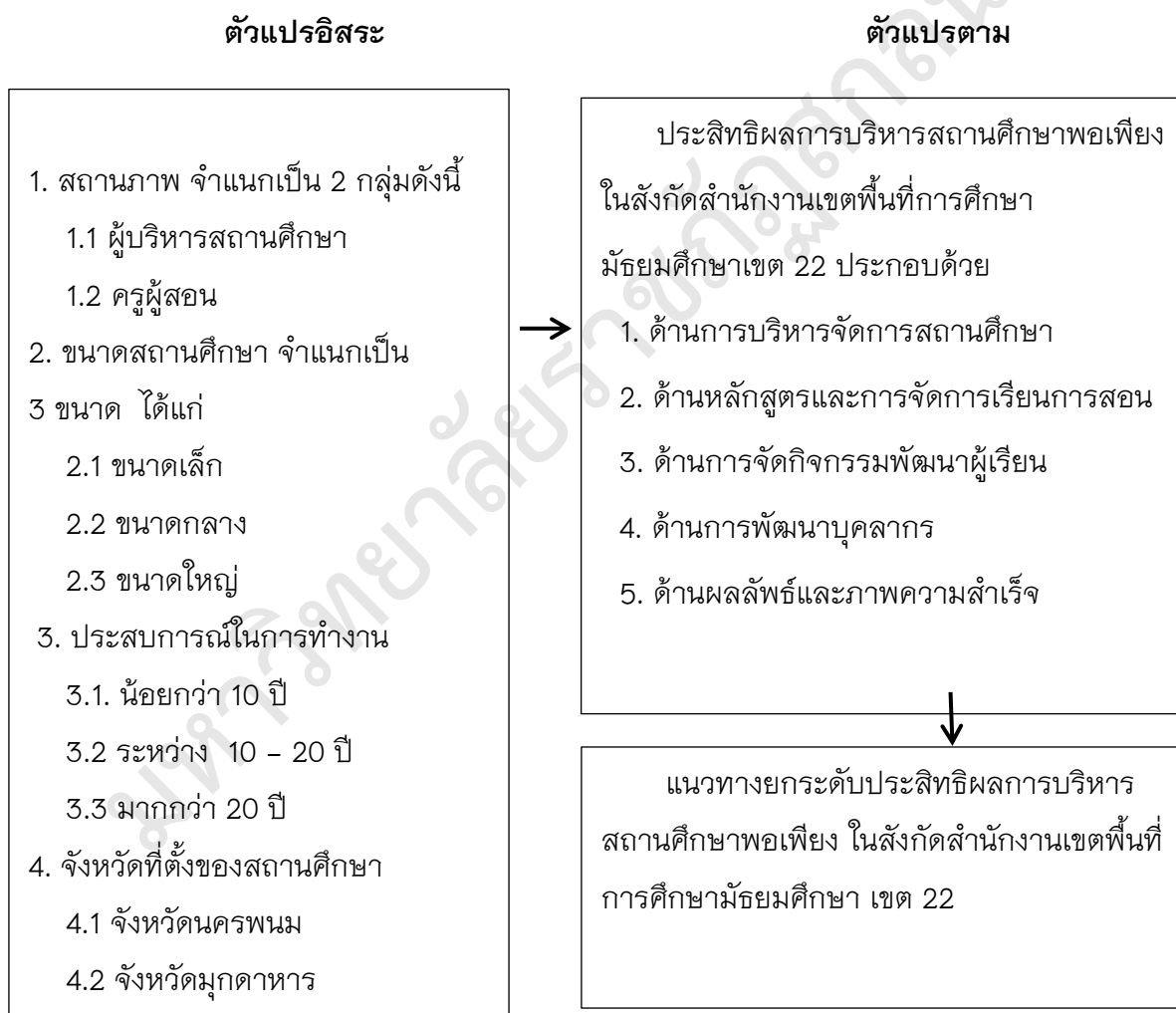
4. ระยะเวลาในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในระหว่าง เดือนกันยายน พ.ศ. 2562 – เมษายน พ.ศ.
2563 รวมระยะเวลา 8 เดือน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยผู้วิจัยจะศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามหลักการของคณะกรรมการการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงใน 5 ด้าน คือด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรและด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 80) ผู้วิจัยได้แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ในครั้งนี้ เข้าใจง่าย มีความชัดเจนของคำและความหมายในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงแนวทางการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม โดยมีหลักการและสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

1.2 ความมีเหตุผล หมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

1.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต

1.4 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

1.5 เงื่อนไขคุณธรรม มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

2. การบริหารสถานศึกษา หมายถึงกระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ต้องมีการดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป

3. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงหมายถึง ความสำเร็จของผู้บริหารและครูผู้สอนในด้านเป้าหมาย งบประมาณและเวลา ของการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักยุทธศาสตร์ของโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่

สถานศึกษา โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จตามเกณฑ์การประเมินและเกณฑ์คุณภาพ
สถานศึกษาพอเพียง 5 ด้าน คือด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการ
จัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรและด้าน
ผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึงการดำเนินงานของ
สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายอย่างชัดเจนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ซึ่งรวมไปถึงการบริหารสถานศึกษามี 4 องค์ประกอบคือ ด้านนโยบาย ด้านวิชาการ
ด้านงบประมาณและด้านบริหารทั่วไป มีแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1.1 มีนโยบายแผนงานและโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา

3.1.2 มีการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถาน

3.1.3 มีการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถาน

3.1.4 มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาแผนงานและ
โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงาน
ประจำปีของสถานศึกษา

3.1.5 มีแผน กิจกรรมส่งเสริมการศึกษา วิจัยนิเทศและการ
บูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนเกิดจากการ
มีส่วนร่วมของสถานศึกษา

3.1.6 มีการดำเนินการตามแผนและกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัย
นิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน
เกิดจากการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

3.1.7 มีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินการตามแผนและกิจกรรม
ส่งเสริมการศึกษาวิจัยนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การ
จัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

3.1.8 มีการนำผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินการไปใช้
พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัยนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

3.1.9 มีแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการ
ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

3.1.10 มีการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน
สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

3.1.11 มีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการ
ใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
สถานศึกษา

3.1.12 มีการนำผลการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการไป
ใช้พัฒนาการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงของสถานศึกษา

3.1.13 บริเวณอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.14 ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการ
เรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม
ในการกำหนดนโยบาย วางแผนงาน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดสภาพบรรยากาศใน
สถานศึกษา ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง นอกจากนี้สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานผลทั้งภายในสถานศึกษา สาธารณชน
และหน่วยงานต้นสังกัด

3.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนหมายถึง ผลที่เกิดจาก
การดำเนินงานและเกิดจากความสำเร็จด้านการจัดทำหลักสูตรที่นำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนมี 4 องค์ประกอบคือ การจัดทำ
หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงสู่การเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

3.2.1 พัฒนาหลักสูตรบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียง
และจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น

3.2.2 มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.2.3 มีการศึกษา วิเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.4 มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น

3.2.5 คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

3.2.6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

3.2.7 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดการสอนตามเนื้อหาสาระในหลักสูตร เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์แก้ปัญหา ปฏิบัติจริงตามสถานการณ์ ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความเพียร มีวินัย ทำประโยชน์ให้กับสังคม มีความซื่อสัตย์ สุจริต อุดมดี มีความรับผิดชอบ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุขและมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเชื่อมโยงความรู้อะบบเศรษฐกิจทั่วไป

3.2.8 มีแนวทางการใช้ ผลิต เผยแพร่สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน

3.2.9 ผลิต เผยแพร่สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.10 ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและพัฒนาการใช้ผลิต เผยแพร่สื่อเพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.11 จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.12 ใช้วิธีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.13 รายงานผลการประเมิน นำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.14 จัดแสดง เผยแพร่ ประกวดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

3.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึงการจัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเนื้อหาที่มีความหลากหลาย มุ่งเสริม สร้างความรู้ และปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินกิจกรรมโดยผู้เรียนโดยมีครูเป็นผู้สนับสนุน ด้วยความสมัครใจหรือจิตอาสา เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษาและเป็น กิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้าพร้อมกับความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคมและ สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาสามารถขยายผลสู่ชุมชนได้ มี 3 องค์ประกอบคือการแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

3.3.1 มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อ สนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของ ตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.3 มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนา ตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.4 ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.5 นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและ ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.6 มีแผนงาน โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่าง พอเพียงและมีแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งส่งเสริมความรู้ทักษะการ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.7 จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพอประมาณ มีเหตุผล รู้จัก คักยภาพของตน เน้นความรู้ทักษะการดำเนินชีวิต มีค่านิยมที่พึงประสงค์สามารถใช้ชีวิต ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3.3.8 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุมและชมรมตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

3.3.9 มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและหลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.10 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.11 นำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.12 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.13 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษา ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.14 ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.15 นำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 การพัฒนาบุคลากร หมายถึงการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านรวมทั้งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการอบรมสัมมนาและพัฒนาทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงมีแบบแผนในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยปรากฏภาพความสำเร็จของสถานศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ มี 2 องค์ประกอบคือการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการติดตามขยายผล ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

3.4.1 มีแผนงานโครงการพัฒนาบุคลากร การศึกษา จัดประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ โดยการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์

3.4.2 จัดประชุม อบรม สัมมนา ดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการ

ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.4.3 จัดกิจกรรมให้บุคลากรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสม่ำเสมอ

3.4.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.4.5 ติดตามประเมินรายงานผลการพัฒนาบุคลากร มีการศึกษาจัดประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้

3.4.6 นำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3.4.7 ขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่ของบุคลากร

3.5 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ หมายถึงผลสำเร็จในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษาพอเพียง และด้านนักเรียน โดยคุณภาพของสถานศึกษาพอเพียงมีตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

3.5.1 สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย เชื้อต่อกรเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.5.2 บุคลากรรวมถึงผู้เรียน มีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม อันเป็นประโยชน์ต่อ ชุมชน สังคมและประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง

3.5.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ให้กับตนเองและสถานศึกษา

3.5.4 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมในการดำเนินชีวิต

3.5.5 บุคลากรของสถานศึกษามีความเข้าใจมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ถูกต้องของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ

การจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจ

3.5.6 บุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการมีวินัยในตนเอง มีการดำเนินชีวิตที่ไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน และมีอุปนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่น และมีส่วนร่วมในการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างสม่ำเสมอ

3.6.7 มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญ รวมถึงรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า ตลอดจนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาและชุมชน

3.6.8 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรมและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์

3.6.9 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

3.6.10 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยไม่เบียดเบียนหรือสร้างความเดือดร้อนให้ตัวเองและผู้อื่น

4. สถานศึกษาพอเพียง หมายถึงสถานศึกษาทั่วไปที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียงซึ่งเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ 5 ด้าน คือด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

5. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 หมายถึง สถานศึกษารับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ทั้งหมด 81 แห่ง ประกอบไปด้วย 2 จังหวัดคือ จังหวัดนครพนมมี 51 แห่งและจังหวัดมุกดาหาร มี 30 แห่ง

6. สถานภาพ หมายถึง สภาพการดำรงตำแหน่งของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 สถานภาพคือ

6.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา

6.2 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานการสอนในสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

7. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ขนาดของสถานศึกษาที่กำหนดโดยจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดสถานศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งสถานศึกษาออกเป็น 3 ขนาดได้แก่

7.1 ขนาดเล็ก ตั้งแต่ 499 คนลงมา

7.2 ขนาดกลาง 500-1,499 คน

7.3 ขนาดใหญ่ตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

8. ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา หมายถึงระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยนับตั้งแต่วันบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

8.1 น้อยกว่า 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนน้อยกว่า 10 ปี

8.2 ระหว่าง 10-20 ปี หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 20 ปี

8.3 มากกว่า 20 ปี หมายถึงระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

9. แนวทางการยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 หมายถึงแนวทางที่ผู้วิจัยนำผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง เป็นข้อเสนอแนะและปรับปรุงเพื่อเสนอเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.1 ความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.2 ปรัชญา ความหมาย และแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.3 หลักการและนโยบายที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. กระทรวงศึกษาธิการกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
  - 2.2 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
    - 2.2.1 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง
    - 2.2.2 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการขับเคลื่อน
    - 2.2.3 วิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการ
    - 2.2.4 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน
    - 2.2.5 มาตรฐานการเรียนรู้
3. การบริหารสถานศึกษา
  - 3.1 ความหมายการบริหารสถานศึกษา
  - 3.2 การบริหารจัดการศึกษา
    - 3.2.1 เป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษา
    - 3.2.2 องค์ประกอบของบริหารจัดการศึกษา
    - 3.2.3 การจัดหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
    - 3.2.4 การจัดการเรียนรู้
    - 3.2.5 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.2.6 การพัฒนาด้านบุคลากร

4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา เป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้น การรอดพ้นจากภัย และวิกฤต ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลกโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง

1. ความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คณะอนุกรรมการด้านวิชาการและการบริหารจัดการ กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 9) ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ดังนี้

1. เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องนามธรรม การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระยะแรก จึงเริ่มจากการค้นหาตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน
2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและการจัดการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ

2.1 พอประมาณกับศักยภาพของนักเรียน พอประมาณกับ

ภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้ง ฝึกให้เด็กคิดเป็นทำเป็นอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในด้านต่าง ๆ โดยการดำเนินกิจกรรมต้องนำไปสู่ความยั่งยืนของผล

2.2 ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความรู้ อย่างรอบคอบระมัดระวัง ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น อดทน มีความเพียรมีวินัย มีสัมมาคารวะรู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคม ร่วมดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม และสืบสานวัฒนธรรมไทย

3. ส่งเสริมให้บูรณาการการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเหล่านี้ เข้าไปในการเรียนรู้สาระต่าง ๆ ทุกสาระการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 1) กล่าวไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พลนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกลและลึกซึ้งยิ่งกว่านักพัฒนา หรือนักวิชาการใด ๆ สถิติปัญญาเสมอเหมือนได้ตั้งพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสของพระองค์ นับตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา ที่ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนบนหลักแนวคิด ฟังตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมี พอกิน พอใช้ และมีความสุข โดยใช้หลักความพอ ประมาณการคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติ ประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาที่สมดุล ก้าวหน้าไปอย่างสมดุล ในแต่ละขั้นตอนอย่างถูกต้องตามหลักวิชา และการมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นกรอบในการคิด และการกระทำสามารถประยุกต์ใช้ในทุกมิติชีวิต ทุกภาคส่วน และ ทุกด้านของ การพัฒนา เพื่อสังคมส่วนรวมจักได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และเจริญก้าวหน้าไปพร้อมกันอย่างมั่นคงและยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 2) นำเสนอว่าในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงโดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ คนส่วนใหญ่พอมี พอกิน พอใช้ พออยู่ ในการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมกำกับความรู้ เป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีของชาติจึงได้ร่วมกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ภายใต้คณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านสถาบันการศึกษาและเยาวชน สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในวงการศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับบทบาทภารกิจของแต่ละบุคคลและปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิต ให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนา ด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา โดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุระวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, คำนำ)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณากลับกรอง พระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแล้วสรุปเป็นนิยามความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และได้จัดทำเป็นบทความเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” พร้อมได้อัญเชิญเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับและทุกภาคส่วนของสังคมมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนมีความเป็นอยู่ร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็งและประเทศชาติมีความมั่นคง (ค่านาย อภิปรัชญาสกุล, 2558, หน้า 37)

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะ เพื่อให้ประชาชนนำไปปฏิบัติโดยยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท เน้นให้คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความ ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมอันเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขสังคมมีความเข้มแข็งและประเทศชาติมั่นคง

2. ปรัชญา ความหมายและแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง

2.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550 , หน้า 4-5)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติที่นำมาใช้ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตไปได้อย่างเจริญก้าวหน้าพร้อมกับความสมดุลมีความสุขตามอัตภาพและพร้อมที่จะร่วมรับผิดชอบภารกิจอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คนที่พัฒนาตนเองจนสามารถดำเนินชีวิตไปได้อย่างพอเพียง จะสามารถคิด พิจารณาแยกแยะถูกผิด ด้วยความรอบรู้และรอบคอบอย่างเหมาะสมกับแต่ละภูมิสังคม ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการทบทวน ข้อผิดพลาด แก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2557 ,คำนำ)

จากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว สรุปได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพึ่งพาตนเอง เป็นการยึดหลักตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตน สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์เพียงพอกับความต้องการของตนเองและสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.2 ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พลสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤตและให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เกษม วัฒนชัย (2550, หน้า 18) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับทุกคนในโลก โดยเฉพาะการสร้างเสริมความเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 9) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและองค์กรโดย

คำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อม ความมีเหตุมีผลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองคือไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต โดยใช้ความรู้ต่าง ๆ อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมคือรู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดีละอายที่จะทำความชั่ว เกรงกลัวต่อผลจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ไม่เบียด ผู้อื่นหรือสังคม มีการแบ่งปันช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นและชีวิตอื่น ๆ เห็นความสำคัญของการร่วมมือปรองดองกันในสังคมซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกันร่วมสร้างสรรค์พลังในทางบวกอย่างรู้จักสามัคคี นำไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้อิทธิพลโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ เศรษฐกิจ ด้านสังคม ชุมชนด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปริยานุช ธรรมปิยา (2556, หน้า 12) ได้นำเสนอไว้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือหลักพอเพียงเป็นหลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางสายกลางที่ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง เป็นวิธีการที่เน้นการรักษาความสมดุลในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ บนพื้นฐานของความเป็นจริง ความถูกต้องอย่างเป็นเหตุเป็นผลและไม่ประมาท เป็นหลักการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย ซึ่งมีพื้นฐานตั้งอยู่บนคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาอันเป็นคำสอนที่เป็นสากลทันสมัยตลอดเวลาเพราะเป็นคำสอนให้มนุษย์ สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกยุคทุกสมัยแม้ในยุคปัจจุบัน ในการปฏิบัติตน ในทุกมิติชีวิต ทุกภาคส่วน และทุกด้านของการพัฒนาเพื่อสังคมส่วนรวมจะได้อยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุขและเจริญก้าวหน้าไปอย่างมั่นคง และยั่งยืน

ทิตินา แคมมณี (2558, หน้า 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทั้งหลักคิดและหลักปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนทุกระดับ รวมทั้งรัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ก็สามารถนำปรัชญานี้ไปประยุกต์ และใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นทางด้าน เศรษฐกิจ ธุรกิจ กฎหมาย สังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและด้านอื่น ๆ อีกมาก ดังจะเห็นตัวอย่างได้จากเอกสารทางวิชาการที่รายงานผลการศึกษาและพัฒนา งานด้านต่าง ๆ

ค่านาย อภิปรัชญาสกุล (2558, หน้า 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาซึ่งถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง คมวาพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2560, หน้า 6-7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทั้งหลักคิดและแนวทางการปฏิบัติตน ในการดำเนินชีวิต โดยเน้นการปฏิบัติตนบนทางสายกลาง เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้และรอดพ้นจากวิกฤติต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น โดยคุณลักษณะที่สำคัญของความพอเพียง มี 3 ประการคือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะตนเอง ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นซึ่งเมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย จะพบว่าความพอประมาณนั้นนับเป็นแนวปฏิบัติที่มีมายาวนานแล้ว สังเกตได้จากการดำเนินชีวิตของคนไทย พออยู่ พอกิน พึ่งตนเอง ประหยัด เรียบง่ายและได้ประโยชน์สูงสุด โดยมุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่หรือที่ชุมชนท้องถิ่นของตนมีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดก่อนที่จะแสวงหาแหล่งทุน วัตถุดิบหรือสิ่งของจากภายนอก มีการวางแผนการใช้ให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นการใช้อย่างรู้คุณค่าดูแลรักษาสิ่งที่มีและพัฒนาต่อ ยอดให้ดียิ่งขึ้น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงและการดำเนินการอย่างพอเพียงนั้นต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการหลักกฎหมาย หลักคุณธรรม และวัฒนธรรมที่ดิงามโดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน คำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ถ้วนถี่รู้ จุดอ่อนจุดแข็งโอกาสอุปสรรคและคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ รู้เขารู้เรา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ความมีเหตุผลในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายที่สะท้อนถึงความเข้าใจผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำ ณ

สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งโดยความมีเหตุผลจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสั่งสมความรู้ และประสบการณ์มาอย่างต่อเนื่องมีการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และรู้วิธีประมวล ปัจจัยที่ซับซ้อนมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ เพื่อให้ความคิดและการกระทำอยู่ในกรอบที่ ถูกต้องตามหลักเหตุผล ดังนั้นความมีเหตุผลในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการ ตัดสินใจ และการปฏิบัติบนพื้นฐานของความรู้และประสบการณ์

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึงการไม่ประมาทในการ ดำเนินชีวิตมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความ เสี่ยงปรับตัว และรับมือได้อย่างทันท่วงทีโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอาจ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากความไม่ประมาท ซึ่งต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กับความ มีเหตุผลและความพอประมาณ หลีกเลี่ยงความต้องการที่เกินพอดีของแต่ละบุคคลเป็น การสร้างวินัยในตัวเองให้เกิดขึ้นในระดับบุคคลเพื่อปกป้องตัวเองจากกระแสบริโภคนิยม หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ต่าง ๆ เป็นกลไกการรองรับ ผลกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ โดยดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเริ่มจากการแก้ไข ปัญหาที่จุดเล็กหรือคิด Macro ทำ Micro

จากความหมายดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น ปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต โดยเน้นการรู้จักพึ่งพาตนเองมีความประหยัดรู้จัก วิธีการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อม รอบตัวใช้ภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นของตนเอง รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่าและมีความยั่งยืน มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคมเพื่อให้เกิด ความสมดุลและรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกอย่างรวดเร็วถือเป็น แนวทางที่คนไทยจะต้องรู้และนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

2.3 ความสำคัญและแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีนักวิชาการหลายท่านนำเสนอความสำคัญและแนวคิดของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

จากการรายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี 2550 (2550, หน้า 77-82) ได้กล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนา ประเทศใน 6 ประการ ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการจัดความยากจน และการลดความเหลื่อมทางเศรษฐกิจ

2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชน และการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ

3. เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน

4. หลักการเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ

5. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน เพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน

6. ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยมและความคิดของคนเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

นอกจากนี้คณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 12) ได้ระบุถึงความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคนด้านการพัฒนาเพิ่มอีก 4 ประการ ดังนี้

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์มีความพออยู่พอกิน พอใช้ พึ่งตนเองได้และมีความสุขตามอัตภาพ

2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเสรีภาพในสังคมได้อย่างสันติสุขไม่เบียดเบียน ไม่เอาัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตเมตตาและจิตสาธารณะ

3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ทำลายเห็นคุณค่าและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่อย่างมี
 รากเหง้าทางวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ค่านิยม และเอกลักษณ์
 หรืออัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล สังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 15) ปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียงเป็นหลักคิดและแนวทางในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถดำเนินชีวิตได้
 อย่างพอเพียงคือเจริญก้าวหน้าไปอย่างสมดุลมีความสุขตามอัตภาพ และพร้อมที่จะร่วม
 รับผิดชอบภารกิจอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คนที่พัฒนาตนเองจนสามารถดำเนินชีวิต
 อย่างพอเพียงจึงหมายถึงเป็นคนที่ทั้งดีและเก่งคือมีคุณธรรมกำกับความรู้ สามารถคิด
 พิจารณาแยกแยะ ถูกผิด ควรไม่ควรในการใช้ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพไปในทางที่
 ถูกต้องกับหลักวิชา สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละสภาพแวดล้อม(ภูมิสังคม) และ
 ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม นอกจากนี้แล้วยังต้องมีความเพียรอดทนในการ
 พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้ เพื่อให้ก้าวทันต่อการ
 เปลี่ยนแปลงและการทบทวนข้อผิดพลาดแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากความสำคัญและแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 เป็นหลักปรัชญาที่พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะเพื่อเป็นแนว
 ทางการปฏิบัติแก่ประชาชนให้อยู่ได้ด้วยตนเองในสภาวะ ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคม
 ทุกระดับอยู่อย่างเรียบง่ายไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ยึดหลัก ในการดำเนินชีวิต
 มีความสุขจากการพอเพียงของตนเองและครอบครัวส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติ

2.4 องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 องค์ประกอบ
 ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2552, หน้า 12)

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และ
 ปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถ
 นำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่
 ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการ
 พัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับ
 การปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็น
 ขั้นตอน

3. ค่านิยมความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ
พร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง การจะทำอะไรมีความพอดี
พอเหมาะ พอควรต่อความจำเป็น เหมาะสมกับฐานะของตนเอง สภาวะสังคม สิ่งแวดล้อม
รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นหรือไม่ การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการก็ต้องให้
พอประมาณ ไม่มากเกินไปเกินศักยภาพและก็ต้องไม่น้อยเกินไปจนขาดแคลน ไม่เพียงพอที่จะ
ดำเนินการได้ ซึ่งการจะตัดสินใจอยู่ในระดับพอประมาณนี้จำเป็นต้องอาศัยความ
รอบคอบในการวางแผนและตัดสินใจ และต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมไม่เบียดเบียน
ตนเองและผู้อื่น ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อนและไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่อง
อย่างมีเหตุผลครบวงจร บนพื้นฐานของความถูกต้องความเป็นจริงตามหลักวิชา หลัก
กฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่สั่งมาโดยพิจารณาจากที่เกี่ยวข้อง
ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ ทั้งในระยะยาวทั้งต่อตนเอง
ต่อผู้อื่นและส่วนรวมอย่างรอบคอบ การคิดพิจารณาให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัย
ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
มีข้อผิดพลาดน้อย และก็เช่นเดียวกันการที่จะวางแผนดำเนินการหรือจะทำอะไรอย่าง
สมเหตุสมผลได้นั้น ต้องอาศัยความรู้รอบรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ที่จะจัดเก็บ
ข้อมูลอย่างเป็นระบบและแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ มีความรอบคอบในการ
คิดพิจารณา ตัดสินใจโดยใช้สติปัญญาอย่างเฉลียวฉลาดในทางที่ถูกต้อง

3.3 การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้
พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม
สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงทีกล่าวโดยย่อ
คือการทำอะไรอย่างไม่เสี่ยงเกินไปไม่ประมาท คิดถึงแนวโน้มความเป็นไปได้ของ
สถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ แล้วเตรียมตนเองเตรียมวิธีการทำงานเพื่อรับมือกับ
การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อการทำงานสามารถดำเนินไปได้โดยไม่ชุกชลักต้องหยุดชะงัก
กลางคัน และนำมาซึ่งผลประโยชน์ในระยะยาวและความสุขที่ยั่งยืน

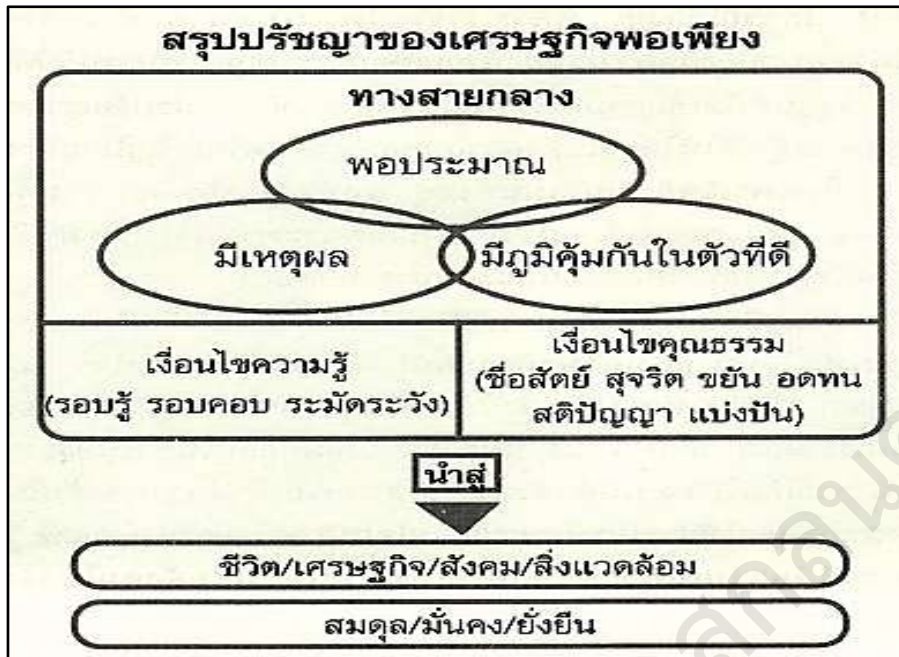
4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ใน
ระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ

4.1 เจื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยการฝึกตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านมีความรอบคอบและความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและในชั้นปฏิบัติ

4.2 เจื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วยด้านจิตใจ คือการตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการกระทำคือมีความซื่อสัตย์ซื่อสัตย์ อุดหนุน โฉลก โฉลกตระหนี่ รู้จักแบ่งปันและรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ทั้งวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่มาของนิยาม “3 ห่วง 2 เจื่อนไข” ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาตินำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในปัจจุบัน ประกอบด้วยความ “พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเจื่อนไข “ความรู้” และ “คุณธรรม” โดยมีเป้าหมายคือความสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ได้แก่มิติด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม (ทีศนา แคมมณี, 2558, หน้า 6-7)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีนิยามที่ว่า “3 ห่วง 2 เจื่อนไข” 3 ห่วง คือ 1) ความพอประมาณ ไม่มากหรือน้อยเกินไป 2) ความมีเหตุผล อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม 3) การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ รอบตัว 2 เจื่อนไข คือ 1) เจื่อนไขความรู้ มีความรอบคอบและความระมัดระวัง เพื่อประกอบการวางแผนและในชั้นปฏิบัติ 2) เจื่อนไขคุณธรรม ต้องเสริมสร้างให้เป็น พื้นฐานจิตใจ มีความตระหนักในคุณธรรม

ภาพประกอบ 2 การสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (2552 ,หน้า 14)

3. หลักการและนโยบายที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการและนโยบายที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีการกำหนดไว้เป็นกฎหมาย ระเบียบ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 2)

3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ

มาตรา 83 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้ง

ภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนจึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 จึงมีแนวคิดที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลักการปฏิบัติตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกภาคส่วนทุกระดับยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและ การเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

นอกจากนี้ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560, หน้า 75-76) พ.ศ. 2560-2564 ประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิต ความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพ การศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ทำให้การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในกระบวนการพัฒนาประเทศวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้แนะทิศทางการพัฒนาประเทศระยะกลางเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ระยะยาวที่ทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้เห็นพ้องร่วมกันกำหนด เป็นวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. 2570 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรี บนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึงมีคุณภาพสังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดีเกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตร

กับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานอยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง และแข่งขันได้ในเวทีโลกสามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” จัดทำ ขึ้นให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติแผนนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่เกิดจากการใช้ความรู้ ทักษะและการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและ การวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ยังเน้นความสมดุลกับความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม แผนนี้ ยังคงมุ่งเน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งประกอบด้วย 3 หลักการคือ ความพอประมาณ ความสมเหตุสมผล และความรอบคอบ จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการ วางแผนที่สำคัญ ดังนี้

1. การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม
3. การสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ
4. การพัฒนาสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมี

ความสุข

3.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 4)

3.4 มาตรฐานการศึกษา

3.4.1 มาตรฐานการศึกษาชาติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคน ไทย 4.0 ซึ่งเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษา ทุกแห่งยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ใน รูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การจัดการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา และจัดทำมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่ จำเป็นของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขึ้นกับผู้เรียน ทั้งในระหว่างที่กำลังศึกษา และเพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียนในระหว่างที่กำลังศึกษาเกิด

คุณลักษณะที่พึงประสงค์หลังจากสำเร็จการศึกษา ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่สามารถสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนให้กับประเทศซึ่งเป้าหมายสำคัญของ มาตรฐานการศึกษาของชาติในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ครอบคลุมระดับ และประเภทการศึกษาที่ต่อเนื่องกัน ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education, DOE Thailand) หมายถึงคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้องดำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมส่วนรวมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนรู้ เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเองและสังคม

3. พลเมืองที่เข้มแข็งเป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาคเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติโดยผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ที่เหมาะสมตามช่วงวัยมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและสะสมตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 48-50)

3.4.2 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 5 ด้าน มี 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้ที่สัมพันธ์เด่นชัดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมีหลายมาตรฐาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 4-5)

- มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน (6 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้)
 มาตรฐานที่ 2 ด้านการจัดการศึกษา (6 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้)
 มาตรฐานที่ 3 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (1 มาตรฐาน
 2 ตัวบ่งชี้)
 มาตรฐานที่ 4 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา (1 มาตรฐาน 2
 ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ 5 ด้านมาตรการส่งเสริม (1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้)

จากข้อมูลหลักการและนโยบายที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังกล่าวสรุปได้ว่าทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบคิดและหลักการในการวางแผนงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาคนในชาติมีการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในกระบวนการพัฒนาประเทศ

3.5 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีรายละเอียด ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4-10)

3.5.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียน ทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ศักยภาพ

3.5.2 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
- 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
- 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลกยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3.5.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

- 1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถ ในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
- 2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิด วิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
- 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล

คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

3.5.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

3.5.5 สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) ภาษาไทย มีความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในภาษาประจำชาติ
- 2) คณิตศาสตร์ มีการนำความรู้ทักษะและกระบวนการ ทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตและศึกษาต่อการมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์
- 3) วิทยาศาสตร์ มีการนำความรู้และกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์
- 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีการอยู่ร่วมกัน ในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติและภูมิใจในความเป็นไทย
- 5) สุขศึกษาและพลศึกษา มีความรู้ ทักษะและเจตคติ ในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต
- 6) ศิลปะ มีความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ
- 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความรู้ ทักษะและ เจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการใช้เทคโนโลยี
- 8) ภาษาต่างประเทศ มีความรู้ทักษะ เจตคติและ วัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สถานศึกษาพอเพียงนั้นเป็นสถานศึกษาที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาเป็นหลักการในการบริหารจัดการสถานศึกษาในทุกมิติ ทั้งในด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากร สถานที่และชุมชนสัมพันธ์ มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้อง กระบวนการปลูกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้นมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทและภูมิสังคมของสถานศึกษา มีการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้ได้เรียนรู้และพัฒนาตน

รวมทั้งมีสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการบ่มเพาะอุปนิสัย อยู่อย่างพอเพียง

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเป็นการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในภาคการศึกษาทุกระดับ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติภารกิจ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้
(ปรียานุช พิบูลสรารุช, 2550 หน้า 9-11)

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ พร้อม ๆ กันดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนัก ในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

2.1 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง

การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือสถานศึกษาพอเพียงเป็นการประเมินระดับคุณภาพการปฏิบัติของสถานศึกษา ใน 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 80-85)

ตาราง 1 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
1. ด้านนโยบาย	1. มีนโยบายแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา
	2. มีการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา
	3. มีการติดตาม/ประเมิน/รายงานผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา
	4. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
2. ด้านวิชาการ	5. มีแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษา วิจัยนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนเกิดจากการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา
	6. มีการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัยนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนเกิดจากการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา
	7. มีการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัยนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา
	8. มีการนำผลการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการไปใช้พัฒนา กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัยนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา
3. ด้านงบประมาณ	9. มีแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
	10. มีการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
	11. มีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
	12. มีการนำผลการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการไปใช้พัฒนาการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
4. ด้านบริหารทั่วไป	13. บริเวณอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
	14. ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง

ตาราง 2 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
1. หน่วยการเรียนรู้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น
	2. มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
	3. มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. การบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	4. มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น
	5. คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
	6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
	7. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
3. สื่อและแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	8. มีแนวทางการใช้ผลิตเผยแพร่สื่อ/แหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน
	9. ผลิตเผยแพร่สื่อ/แหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	10. ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา/ พัฒนาการใช้ผลิตเผยแพร่สื่อ/เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	11. จัดทำเครื่องมือ และวัด และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	12. ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	13. รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	14. จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

ตาราง 3 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนา
ผู้เรียน (3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
1. การแนะแนวและระบบดูแลนักเรียน	1. มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	2. จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	3. มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	4. ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	5. นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	6. มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง
	7. จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้นำเพื่อประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	8. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	9. มีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	10. ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	11. นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
3. กิจกรรมเพื่อสังคม และ สาธารณประโยชน์	12. มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมี ส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	13. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง
	14. ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง
	15. นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 4 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากร
ของสถานศึกษา (2 องค์ประกอบ 7 ตัวชี้วัด)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
1. การพัฒนา บุคลากรตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	1. มีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร มีการศึกษา จัดประชุม อบรม สัมมนา ดูงานแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
	2. จัดประชุม อบรม สัมมนา ดูงานแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการ ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
	3. จัดกิจกรรมให้บุคลากรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสม่ำเสมอ

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
1. การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. การติดตามและขยายผล	5. ติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	6. นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	7. ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 5 การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ (4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
1.สถานศึกษาพอเพียง	1. คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง
2.ผู้บริหารสถานศึกษา	2. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง
3. บุคลากรของสถานศึกษาพอเพียง	3. บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	4. บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพ
3. บุคลากรของสถานศึกษาพอเพียง	5. บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์
	6. บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
	7. บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์
4. ผู้เรียน	8. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา
	9. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ
	10. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม
	11. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม
	12. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

2.2 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานขับเคลื่อน

แนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียง มีแนวทางการดำเนินงานจำแนกแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 35-39)

2.2.1 การบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษามีกระบวนการ บริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ สมดุลกับ ภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษาอย่างเป็นพื้นฐานทางการวางแผนอย่างรอบคอบ เป็นเหตุเป็นผลและไม่ประมาทหรือเสี่ยงในการจัดการโดยต้องเตรียมสร้างภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

2) กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม และการปรับปรุง เพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีการติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3) พัฒนาคณาจารย์ ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงและสามารถจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4) จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5) การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ที่หลักสูตรสถานศึกษาบรรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

5.1) จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่เน้น
ความเร็วขึ้น สวยงาม ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสาน
ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น
ภูมิปัญญา ไทย และมีปัญญาท้องถิ่น

5.2) กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษาที่
ส่งเสริมความเป็นระเบียบวินัย เคารพกฎกติกา ธรรมเนียมปฏิบัติ คำนึงถึงประโยชน์
ส่วนรวม เช่น การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ

5.3) ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การ
ทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่อง
ส่งเสริม ผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน ฯลฯ

5.4) ส่งเสริมการแสวงหาความรู้และเผยแพร่ความรู้ ด้าน
เศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดการทรัพยากร การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อ
เทคโนโลยี และอื่น ๆ

5.5) ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต
แบบพอเพียงของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา

5.6) จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและ การ
ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาควรให้
ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ใน
ขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้

6.1) ร่วมกำหนดนโยบายและการวางแผน

6.2) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนา

หลักสูตร

6.3) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพ และ
บรรยากาศภายในสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6.4) ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้านและสถานที่อื่น ๆ

6.5) ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือ บูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอน ดังนี้

1) สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุง หรือเพิ่มเติมวิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา

2) สถานศึกษาทบทวนเนื้อหาสาระสำคัญทั้ง 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งกิจกรรมเสริมที่เคยจัดทำก่อน และเห็นว่าสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

4) ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นบูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.3 การจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอน ตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนเน้นกระบวนการ คิด วิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริงบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการ วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน เชื่อมโยงสู่ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลกบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงงาน และอื่น ๆ ทั้งการศึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่มโดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุม ความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2.4 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมสามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบ วินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษา วิชาทหาร

2.2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจ ในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความเสียสละ มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

2.2.5 การติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1) ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดย
พิจารณาจาก

- 1.1) ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ
พอเพียง
- 1.2) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
- 1.3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
- 1.4) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกหรือผู้มีส่วนได้ส่วน
เสียจากทุกภาคส่วน

2) ติดตาม และประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการใน
กระบวนการขั้นตอน และกิจกรรมการดำเนินการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและ
สภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
ผู้เรียน

3) จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการ
รายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชนและการรายงานหน่วยงาน ต้น
สังกัดตามลำดับ

2.2.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญา ของ
เศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกฝังและเสริมสร้างให้มีคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในการดำเนินชีวิต ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554,
หน้า 5)

- 1.1) มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ
ตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ
ความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป
  - มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

- เห็นประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็น ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาองค์กรและพัฒนาสังคม

1.2) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการ พัฒนาอาชีพ

- ใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้คุ้มค่าได้ ประโยชน์สูงสุด และมีความยั่งยืน

- มีทักษะ และเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคม อย่างไม่เบียดเบียนกัน มีความสงบสุข และรู้จักสามัคคี

- สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่ดี รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

1.3) ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

- รู้จักประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนที่มีอยู่ตามความ เป็นจริง ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล โดยใช้สติปัญญา ความรอบรู้ รอบคอบ

- มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพร้อมรับผลกระทบและการ เปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทำอะไรไม่เสี่ยง ไม่ประมาท

- มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์ได้ อย่างเป็นระบบ และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง

- ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิต ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ชยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รับผิดชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขกลุ่มสาระการเรียนรู้

2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตาม 8 กลุ่มสาระการ เรียนรู้ การจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นหลักจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ โดยแต่ละกลุ่มสาระการมีรายละเอียด ดังนี้

2.1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ คือ มีเหตุผล ความรับผิดชอบ คิดเป็นระบบ รักการอ่าน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์เห็นคุณค่าวรรณคดีวรรณกรรมไทย ใช้ภาษาเพื่อสร้างความสามัคคี มารยาทในการฟัง พูด อ่าน เขียน

2.2) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ คือ มีเหตุผล มีระเบียบ วินัย ความรอบคอบ ความรับผิดชอบ

2.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ คือ ความซื่อสัตย์ เคารพในสิทธิของผู้อื่น ประหยัด อุดหนุน มุ่งมั่น รอบคอบ มีเหตุผล การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา

2.4) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ คือ มีวินัย ซื่อสัตย์ กตัญญู ประหยัด อุดหนุน อุดหนุน เสียสละ ความพอดี พอเพียง ความสามัคคี ความรับผิดชอบต่อเอื้อเพื่อเอื้ออาทร การมีสัมมาคารวะ จิตสำนึกในความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีระบอบประชาธิปไตย ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ความภูมิใจในท้องถิ่น ประเทศชาติ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2.5) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์คือ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย รู้จักในตนเอง รับผิดชอบต่อตนเอง เลือกรับผิดชอบอย่างปลอดภัย รักษาสุขภาพอนามัยในเรื่องเพศ รักการออกกำลังกาย มั่นใจ กล้าแสดงออก หลีกเสี่ยงและป้องกันตนเอง จากความเสี่ยงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.6) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ คือ มีความประณีต ละเอียดรอบคอบ คิดสร้างสรรค์ เชื่อมมั่น มีระเบียบวินัย มีสมาธิ สุนทรีย์ทางอารมณ์ รับผิดชอบ จิตใจงดงาม รสนิยมที่ดี รักความสวยงาม มีจินตนาการเห็นคุณค่าธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่า ความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2.7) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ คือ มีความอดทน มุ่งมั่น มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยัน ประหยัด อุดหนุน ตรงต่อเวลา เอื้อเพื่อ เสียสละ ความคิด ริเริ่ม

สร้างสรรค์ รักษาการทำงาน ทำงานอย่างเป็นระบบ อนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติ
ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เป็นผู้ริโภคที่ฉลาดทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เห็นคุณค่าของการทำงาน
งานอาชีพสุจริต อนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

2.8) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คุณธรรม
จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ คือ มีมารยาท ความรับผิดชอบ ความคิดสร้างสรรค์
ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เห็นความจำเป็นของการใช้ภาษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

หลักการ กฎหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ • หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
<ul style="list-style-type: none"> • หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง • รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2552 • แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 	<ul style="list-style-type: none"> • พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 • นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ • ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ

กระบวนการมีส่วนร่วม/ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์ เพื่อความมั่นคง และยั่งยืน
โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ

การบริหารสถานศึกษา	การพัฒนาหลักสูตร	การจัดการเรียนรู้	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
<ul style="list-style-type: none"> • ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้าง กระบวนการ บริหารจัดการ • กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ • พัฒนาความรู้ บุคลากร • จัดระบบการนิเทศภายใน สถานศึกษา • จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม • การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง และชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> • ปรับวิสัยทัศน์ • เป้าหมาย ของหลักสูตร • ทบทวนสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน • จัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> • กิจกรรมเน้นทักษะ • กระบวนการคิดวิเคราะห์ • จัดกระบวนการเรียนรู้เน้น ปฏิบัติจริง ทดลอง ศึกษา จากแหล่งเรียนรู้ • วัด ประเมินผลตามสภาพจริง • จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม • ชุมชนมีส่วนร่วม • ติดตามและประเมินผล 	<ul style="list-style-type: none"> • จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง • กิจกรรมแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือ • กิจกรรมนักเรียน ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ฯลฯ • กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
<ul style="list-style-type: none"> • ติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลการทดสอบ ผลงานการปฏิบัติกิจกรรม การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก/ผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วน • ติดตามและประเมินผลความเหมาะสมของการดำเนินงานแต่ละด้าน • รายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษาเป็นระยะๆ ทั้งภายในสถานศึกษา ต่อสาธารณชน และต่อหน่วยงานต้นสังกัด ตามลำดับ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน : อยู่อย่างพอเพียง
<p>พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาพอเพียง

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 34)

2.3 วิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการในการขับเคลื่อน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 4) ได้มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับพร้อมประสานความร่วมมือระหว่างกัน ในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และกำหนดแผนดำเนินงานหลักไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจโดยการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมรูปแบบต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรเครือข่าย การประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ
2. การนำสู่การปฏิบัติโดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการในสถานศึกษา
3. การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่ายโดยการจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
4. การติดตามประเมินผล โดยการพัฒนาดัชนีตัวชี้วัดความพอเพียงของสถานศึกษา การติดตามผลงานในพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานการประเมินผลนักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่รับบริการ ตลอดจนเชื่อมโยงผลงาน ของครูและผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จกับการประเมินวิทยฐานะ

2.4 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 6) ได้วางยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางการขับเคลื่อน คือ

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา
- 2) จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับโดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ระดับบุคคลและครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

3) จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนคือ

1) อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย โดยมีแนวทางการขับเคลื่อน คือ

1) ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนา สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1: 10 แห่ง ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

2) ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม สนับสนุน ประสานการดำเนินงานของเครือข่าย

3) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเชื่อมโยงเครือข่ายกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยมีแนวทางการขับเคลื่อน คือ

1) เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการศึกษาโดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ

2) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินใน การติดตามและประเมินผลเพื่อทราบการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ การบริ จัดการ และการพัฒนาเครือข่าย โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1) จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตามประเมินผล และ รายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมระดับภูมิภาค และสถานศึกษา

2) กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือ และคู่มือในการติดตาม และประเมินผล

3) ดำเนินการติดตามประเมินผล และรายงานผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 29-35) ได้ให้แนวทางพัฒนา คนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1) การพัฒนาคนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาให้ แต่ละคนมีหลักคิด และหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยใช้คุณธรรมนำ ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ชาติ ให้สามารถพึ่งตนเองได้ และก้าวหน้าไป พร้อมกับความสมดุล ตลอดจนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

2) แนวทางการพัฒนาคนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการ ฝึกให้คิด พุด ทำอย่างพอดีพอเหมาะพอควรบนหลักเหตุผล ไม่ประมาทโดยใช้สติและ ปัญญาในทางที่ถูกต้อง เพื่อเพิ่มทางเลือกและพัฒนาศักยภาพของแต่ละคนให้สามารถอุ้ม ชูตัวเองและครอบครัวได้ โดยไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อย่างสงบสุข รู้รักสามัคคี อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุลและยั่งยืน และมีค่านิยมที่ดี งาม ร่วมรักษาคุณค่าของความเป็นไทย

3) การขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นวัฒนธรรมใน การใช้ชีวิตของคนในสังคม ต้องมีกระบวนการหล่อหลอม ให้ทุกคนมีความเชย สามารถนำ หลักการนี้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและการศึกษาเป็นสำคัญที่จะทำให้เกิด กระบวนการดังกล่าว

2.5 มาตรฐานการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 บรรจุในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน เข้าใจระบบและวิธีการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ ชีวิตประจำวันได้ ดังนี้

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ส.3.1 (4) เข้าใจระบบและวิธีการของ เศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3-4 ส.3.1 (5) เข้าใจระบบและวิธีการของ สหกรณ์ สำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีมาตรฐาน

การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจ หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ในสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ดังนี้

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากร ในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การเรียนรู้การสอนเศรษฐกิจพอเพียงตามที่กำหนดไว้ใน มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการโดยคณะกรรมการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ ได้กำหนดขอบเขตการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนหรือมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละชั้นปี เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ หลักเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละวัย

ช่วงชั้นที่ 1 เน้นให้เด็กใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว รู้จักช่วยเหลือตนเอง และรู้จักช่วยเหลืองานในครอบครัวแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือผู้อื่นรู้จักวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายของตนเอง สอนให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งของ ตระหนักถึงคุณค่าของเงินทอง จะได้ฝึกนิสัยประหยัด ฝึกจิตสำนึกและนิสัยพอเพียง

ตาราง 6 หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง (ชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 1-3)

มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 2	มัธยมศึกษาปีที่ 3
1. รู้จักช่วยเหลือ	1. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและครอบครัวอย่างมีความรับผิดชอบ	1. รู้จักช่วยเหลือครอบครัวและตนเอง
2. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด	2. รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า	2. รู้จักเลือกใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า
3. รู้จักการออม	3. มีวินัยในการใช้จ่าย	3. วิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายของตนเอง
4. รู้จักแบ่งปันสิ่งของ และช่วยเหลือผู้อื่น	4. รู้จักแบ่งปันสิ่ง ของที่มีให้กับผู้อื่น	4. รู้จักเสียสละแบ่งปันทรัพยากรที่มีเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม
	5. ปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีความสุข	5. ชื่นชมต่อการปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรในช่วงชั้นที่ 3 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับสถานศึกษาและชุมชนใกล้เคียง โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ในสถานศึกษาและชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้มาเป็นของ ในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน และเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ตาราง 7 หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
1. เข้าใจหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	1. ปฏิบัติตนตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง	1. เข้าใจระบบและวิธีการดำเนินงานขององค์กรในชุมชน ตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
2. สำรวจสภาพและปัญหาทรัพยากร สิ่งแวดล้อมในชุมชน และเสนอแนวทางแก้ปัญหา	2. วิเคราะห์การใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลในชุมชน	2. รู้จักใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เข้าใจสภาพรายรับ-รายจ่ายของตนเองและวางแผนการใช้จ่ายตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง	3. เข้าใจสภาพรายรับ-รายจ่าย ของครอบครัวและนำหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	3. วิเคราะห์วางแผนและจัดทำบันทึก รายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ
4. สำรวจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	4. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	4. รวบรวมองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินการ บนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้มีเป้าหมายที่จะพัฒนาสถานศึกษาเป็นสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุ 7 รอบ 84 พรรษา มีการแบ่งระดับคุณภาพการศึกษาไว้ 4 ระดับ คือ (ทีศนา แชมมณี, 2558, หน้า 16-17)

1. สถานศึกษาทั่วไป คือ สถานศึกษาที่เริ่มน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการสถานศึกษา ตั้งแต่การบริหารสถานศึกษา การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. สถานศึกษาพอเพียง คือ สถานศึกษาทั่วไปที่ผ่านสถานศึกษาพอเพียง ซึ่งเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ

3. สถานศึกษาพอเพียงแบบต้น คือ สถานศึกษาพอเพียงแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ พร้อมเป็นแหล่งศึกษาดูงานของสถานศึกษาอื่น ๆ ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการสถานศึกษา

4. ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา คือ สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งเรียนรู้ และพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษาทั่วๆไปที่ต้องการพัฒนาสู่ความเป็นสถานศึกษาพอเพียง โดยทั่วไปแนวทางขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษานั้นมี 4 แนวทาง คือ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหาร สถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการนำไปใช้ในวิถีชีวิต ดังนี้ (ทีศนา แชมมณี, 2558, หน้า 23-26)

1. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหาร
สถานศึกษาหมายถึง การที่ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเห็นแนวทางในการนำปรัชญาดังกล่าวไปใช้ในบริบทของตนเองรวมทั้งนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา

2. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนหมายถึง การที่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเห็นแนวทางในการนำปรัชญาดังกล่าวไปใช้ในบริบทของตน และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนซึ่งการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้มี 2 ลักษณะ คือ

2.1 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นสาระการเรียนรู้ในหลักสูตร ซึ่งหมายความว่าครูจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญและคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ดำเนินการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

2.2 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งหมายความว่าในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดครูผู้รับผิดชอบในการสอน สามารถนำปรัชญาดังกล่าวเข้าไปบูรณาการโดยสอดแทรกผสมผสานการเรียนรู้วิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ พัฒนาทักษะการคิด การวางแผนและการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานการณ์แตกต่างกันได้มากขึ้น

2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การส่งเสริมผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตอบสนองการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การปลูกผัก การเลี้ยงสัตว์ การถนอมอาหาร การทำขนม การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ชีวิตอย่างพอเพียง สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริงและได้เห็นผลจริง

2.4 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวิถีชีวิต หมายถึง การนำหลักคิด และกระบวนการคิดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการคิดและการกระทำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

แนวทางดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวดำเนินการ 2 ส่วน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 31)

1. การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

1.1 การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหาร งานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

1.2 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ เน้นการมีส่วนร่วมการ ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี บนฐานของความมีเหตุมีผล พอประมาณกับศักยภาพ และ สถานภาพ และไม่ประมาท

2. การจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

2.1 สอดแทรกหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระ การเรียนรู้ โดยจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ

2.2 ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การบริหารสถานศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่าการบริหารสถานศึกษาซึ่งเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องอาจใช้สองคำเช่น การบริหารและการจัดการศึกษา กระบวนการบริหาร สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน สร้างเอกภาพขององค์กร กำหนดนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา โดยกระจายบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานไปสู่ สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินการ การบริหารจัดการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การ บริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ซึ่งในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารมีบทบาท หน้าที่โดยตรง ซึ่งผู้บริหารแต่ละคนมีวิธีการบริหารแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับบริบทของ สถานศึกษาในแต่ละพื้นที่

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 33-73) ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในหมวด 5 มาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2553) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของการบริหารและจัดการสถานศึกษาไว้ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้แก่การบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่คือ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น วางแผนงานด้านวิชาการ จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้อัตโนมัติ ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ นิเทศการศึกษา การแนะแนว พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา คัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ คือจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี จัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง อนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ขออนุญาตและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ รายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ ตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้จ่ายผลผลิตจากงบประมาณ ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา วางแผนพัสดุกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ ควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน เบิกเงินจากคลัง รับเงินการเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน นำเงินส่งคลัง จัดทำบัญชีการเงิน จัดทำรายงาน

ทางการเงินและงบประมาณและจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่คือวางแผนอัตรากำลัง จัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สรรหาและบรรจุแต่งตั้ง เปลี่ยน ตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน ลาทุกประเภท ประเมินผลการปฏิบัติงาน ดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ สั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน รายงานการ ดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ อุทธรณ์และการร้องทุกข์ ออกจากราชการ จัดระบบ และการจัดทำทะเบียนประวัติ การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และการดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่คือการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษาวางแผนการบริหารงานการศึกษา งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน จัดระบบการบริหารและพัฒนา องค์การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินงานธุรการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียนการรับนักเรียน การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษาประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การทัศนศึกษา งานกิจการนักเรียน ประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัด การศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์การ หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงานผลการปฏิบัติงาน การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงานและแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

ถวิล เกษสุพรรณ (2552, หน้า 32) กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษา ซึ่งบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ร่วมมือดำเนินงานโดยใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิก

ที่ดีมีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

คิลป์ชัย อ่วงตระกูล (2552 , หน้า 8) กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ร่วมกับกลุ่มบุคคลและชุมชนในท้องถิ่นเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกทุกคนในสังคม ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีคุณภาพ

ณัฐรภา พวงธรรม (2553 , หน้า 14) กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการ การพัฒนา วางแผนและปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อยกระดับสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนให้ได้นักเรียนที่ดีมีคุณภาพ

สมเดช สาวันดี (2553 , หน้า 32) กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลปะในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้ ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากความหมายของการบริหารสถานศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะทัศนคติค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. การบริหารจัดการศึกษา

2.1 เป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช (2550 , หน้า 6-8) ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวมคือสมาชิกทุกคนในสังคมต้องรู้เท่าทันโลก การจัดการศึกษาที่ดีต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนคุ้มค่ากับการลงทุนที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การจัดการศึกษาต้องมีความเท่าเทียมกัน และต้องเข้าถึงกลุ่มคนทุกคน แต่เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้มีจำนวนมากมายเกินกว่าจะมีองค์กรใดที่จะสามารถจัดการศึกษาให้ครบถ้วนได้อย่างครอบคลุม จึงต้องมีการแบ่งกลุ่มประเภทของ

เป้าหมายออกตามความเหมาะสมในการจัด เช่นแบ่งตามอายุ แบ่งตามเนื้อหาสาระ แบ่งตามลักษณะของบุคคลเป็นต้น เป้าหมายของการจัดการศึกษาอาจแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 เด็กก่อนวัยเรียน เมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่าตายาย ญาติหรือคนเลี้ยงดูเป็นกลุ่มบุคคลเริ่มแรกที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดู และขณะเดียวกันก็ให้การศึกษาอบรมด้วย การให้การศึกษาในลักษณะนี้โดยทั่วไปยังไม่เป็นระบบแต่เป็นธรรมชาติจึงยังไม่ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาและเมื่อทารกเติบโตขึ้น พ่อที่จะช่วยเหลือตนเองได้แล้ว พ่อแม่ซึ่งต้องมีภาระประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงลูกไม่อาจดูแลบุตรได้ก็ปล่อยให้อยู่ในการดูแลของบุคคลอื่น เช่น ญาติหรือมิฉะนั้นต้องจ้างคนดูแลคนดูแล ทางเลือกอีกทางหนึ่งคือการส่งบุตรหลานเข้ารับการอบรมศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งถือเป็นสถานศึกษาเบื้องต้นที่มีการจัดการศึกษา โดยมีผู้ดูแลที่ได้รับการศึกษาอบรมมาพอสมควรเป็นผู้ดูแล เมื่ออายุถึงวัยประมาณสามขวบ สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมีรูปแบบมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ได้แก่กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ กิจสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้งและ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการศึกษาเป็นต้น

2.1.2 บุคคลในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนโดยทั่วไปหมายถึง ผู้ซึ่งรัฐกำหนดให้ ผู้ปกครองต้องนำไปเข้าเรียน คืออยู่ในขอบข่ายการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้แตกต่างกัน

1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไปเป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในวัยเรียนในระบบการเรียนในสถานศึกษา ในครอบครัว หรือในสถานศึกษารูปแบบอื่นในประเทศไทยการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนจบชั้นมัธยมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นใช้เวลาประมาณสิบสองปีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายของการศึกษาระดับนี้เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพแทนที่จะศึกษาสายสามัญก็ได้หรืออาจเลือกเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่ สถานศึกษาอาชีวศึกษาระดับต้นต่าง ๆ ได้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) การศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อก็อาจเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งรวมสถาบันอุดมศึกษาสาย

อาชีพต่ำกว่าปริญญาตรีด้วย) ในกรณีที่ศึกษาระดับปริญญาที่อาจศึกษาต่อเนื่องไปตั้งแต่ระดับปริญญาตรี โท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้านหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก

2.1.3 ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษกลุ่มเป้าหมายนี้เป็นคนกลุ่มพิเศษ ที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลปกติทั่วไปสิ่งที่ทำให้แตกต่างกัน อาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจคือคนจนที่ด้อยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียนเด็กไร้ผู้อุปการะ หรือความแตกต่างซึ่งอาจเกิดจากลักษณะทางร่างกาย จิตใจและสมองเช่นเด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจและอารมณ์ เพื่อให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับเด็กอื่นแต่การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้จำเป็นต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะ และความจำเป็นสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยอาจต้องมีครูที่ได้รับการอบรมมาเป็นการเฉพาะกรณีที่ผู้ด้อยโอกาสเรียนรวมในชั้นเรียนปกติครูจำเป็นต้องให้ความสนใจผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ความอดทน ความเมตตา ความเข้าใจและความละเอียดละไมในการปฏิบัติต่อพวกเขา สำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส ต้องมีความเข้าใจมีทักษะและได้รับการอบรมมาโดยเฉพาะอย่างพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

2.1.4 ผู้มีงานทำ ผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้วเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่ง บุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษามาแตกต่างกันไป และมุ่งศึกษาเพิ่มเติมโดยมีเหตุผลต่างกันไป ส่วนหนึ่งเขาศึกษาระดับสูงขึ้นไปในสถาบันการศึกษาปกติหรือเข้ารับการศึกษาคณะพิเศษนอกจากนี้หน่วยงานทางการศึกษาอาจจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การศึกษาสัจจวัชร์ที่ผู้สอนตระเวนให้ความรู้การศึกษาผ่านสื่อโทรคมนาคม การศึกษาโดยเอกสารหรือสื่อการเรียนรู้อย่างตนเองต่าง ๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้อาจมีการรับรองวุฒิให้หรืออาจไม่เทียบวุฒิต่างเป็นทางการก็ได้

2.1.5 ประชาชนทั่วไป ประชาชนโดยทั่วไปถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาด้วยทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการเป็นพลเมืองที่ดี และการเพิ่มพูนความคิดความอ่านของตนเองอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาลักษณะนี้ถือเป็นส่วนเสริมจากการที่ประชาชนได้เรียนรู้จากสื่อมวลชนจากกลุ่มคนใกล้ชิด การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอาจทำโดยผ่านสื่อต่าง ๆ

ได้หลากหลายแต่ย่อมเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรให้รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และปรับตัวเองกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้มักเป็นการจัดการศึกษาเสริมในรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลัก เนื่องจากเป้าหมายของการศึกษามีหลากหลาย ผู้นำชุมชนและท้องถิ่นจึงมีบทบาทในการสำรวจกลุ่มเป้าหมายกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากเดิม จึงเกิดคำว่าปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายเช่นการระดมความคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้นอกสถานที่เรียนการใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบรูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ นี้ ผู้สอนพึงระมัดระวังเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจำเป็นต้องใช้ ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนของตน

2.1.6 ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษายังมีผู้ที่รับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงอีกหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย เช่นเจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการและสุขอนามัยรวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่นๆ

2.1.7 เงินทุนสนับสนุนการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุนซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชนเป็นต้น เงินทุนเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมายกำหนดไว้

2.1.8 สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม การจัดการศึกษาในระบบที่ยังต้องอาศัยชั้นเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นอาคารสถานที่ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ และควรเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอน ถึงแม้จะมีการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อทางไกลก็ตาม แต่ก็ยังต้องมีสถานที่สำหรับการบริหารจัดการ การผลิตและถ่ายทอดสื่อ หรือการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกรณีที่ยังต้องใช้อาคารเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอนซึ่งสิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแล คือความเพียงพอเหมาะสม ปลอดภัยและการมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อการเรียนรู้ ส่วนครูก็ต้องรับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมหากจำเป็นต้องใช้งบประมาณปรับปรุงก็ควรแจ้งผู้บริหารให้ช่วยดำเนินการให้มีความพร้อม

2.1.9 ผู้เรียน ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นและสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือผู้รับการศึกษาและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งแต่การเตรียมความพร้อม สำหรับการเรียนรู้การให้การศึกษาอบรม การประเมินและการส่งเสริมให้คิดการเรียนรู้ต่อเนื่องด้วยเหตุนี้ เป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวมจึงมิได้จำกัดวงแคบเฉพาะในสถานที่แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปรัชญาพื้นฐานสำคัญคือทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษาและการศึกษาต้องจัดสำหรับคนทุกคน

2.2 องค์ประกอบของการบริหารจัดการศึกษา องค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษามี 8 องค์ประกอบ ได้แก่

2.2.1 สารเนื้อหาในการศึกษา ในกรณีที่มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้จัดการศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรซึ่งเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรซึ่งหลักสูตรเหล่านี้อาจเป็นหลักสูตรกลางที่ใช้สำหรับการศึกษาแต่ละระดับ แต่ในขณะเดียวกันก็ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง สามารถจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสม บูรณาการเป็นหลักสูตรท้องถิ่น และที่สำคัญเนื้อหาสาระควรทันสมัยตอบสนองความต้องการของชุมชนทันต่อเหตุการณ์เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ครูต้องทบทวนเนื้อหาสาระที่ตนสอนเพื่อปรับแก้ไขให้ถูกต้อง และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน

2.2.2 ครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เนื้อหาสาระให้แก่ครูและอาจารย์ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงบุคคลเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและวิธีการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชาต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับครูและอาจารย์คือจะต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอในการติดตามเรียนรู้เนื้อหาวิชาการวิชาชีพใหม่ ๆ และวิทยาการด้านการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา

2.2.3 สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่โต๊ะเก้าอี้ กระดานเขียน หนังสือแบบเรียน สมุด ดินสอ ตลอดจนถึงอุปกรณ์ที่ทันสมัย อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับการจัด

การศึกษาครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีหน้าที่รับผิดชอบและดูแลอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนให้สิ่งเหล่านี้มีอย่างเพียงพอ อยู่ในสภาพใช้งานได้และใช้สื่อเหล่านี้เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ครูที่มีคุณภาพต้องสามารถผลิต พัฒนาสื่อและอุปกรณ์การศึกษา สำหรับการสอนของตนให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียนด้วย

2.2.4 รูปแบบวิธีการเรียนการสอนการศึกษายุคใหม่นั้นมีความแตกต่างไปจากการศึกษายุคก่อน ซึ่งจะเน้นที่ตัวครูส่วนระบบการศึกษายุคใหม่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก ดังนั้นรูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่จึงแตกต่างไปจากเดิม จึงเกิดคำว่า “ปฏิรูปการเรียนรู้” ซึ่งนำไปสู่กระบวนการจัดเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิดเห็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้นอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบรูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ นี้ ผู้สอนพึงระมัดระวังเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติ การเรียนรู้ของผู้เรียนของตนอย่างเข้าถึงทุกคน

2.2.5 ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษาในการจัดการศึกษายังมีผู้ที่รับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้โดยตรง ซึ่งได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษานำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วยเช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการและสุขอนามัย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่น ๆ

2.2.6 เงินทุนสนับสนุนการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผู้ปกครอง ผู้เรียนชุมชน เป็นต้นเงินทุนเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.2.7 สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม การจัดการศึกษาในระบบที่ยังต้องอาศัยชั้นเรียนยังเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ห้องเรียนและบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษา จึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ถึงแม้จะมีการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อทางไกลก็ตาม สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือต้องมีสถานที่สำหรับการบริหารจัดการการผลิตและถ่ายทอดสื่อ หรือการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในกรณีนี้

ยังต้องใช้อาคารเป็นสถานที่สำหรับการเรียนการสอน สิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแลคือความเพียงพอเหมาะสม ปลอดภัยและการมีบรรยากาศแวดล้อมที่ดีเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ส่วนครูก็ต้องรับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม หากจำเป็นต้องใช้งบประมาณปรับปรุงก็ควรแจ้งผู้บริหารให้ช่วยดำเนินการอย่างเร่งด่วน

2.2.8 ผู้เรียน ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือผู้รับการศึกษาเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษา อบรมการประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยเหตุผลนี้ เป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวมจึงไม่ได้จำกัดแคในสถานที่แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยบทบาทหลักในการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันและต้องจัด เตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ

2.3 การจัดทำหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการพิจารณาและการกำหนด เป้าหมายว่าหลักสูตรที่จัดทำนั้นมีเป้าหมายเพื่ออะไร ทั้งโดยส่วนรวมและส่วนย่อยของหลักสูตรนั้น ๆ อย่างชัดเจนการคัดเลือกกิจกรรม วัสดุประกอบการเรียนการสอน การเลือกสรรเนื้อหาสาระ กิจกรรมทั้งในทั้งนอก ห้องเรียน การกำหนดระบบการจัดวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมแต่ละวิชาและแต่ละชั้นเรียน

2.3.1 การจัดทำหลักสูตร

ชนัท ธาตุทอง (2550 , หน้า 4-5) ได้กล่าวไว้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนในสังคมให้มีคุณลักษณะที่สังคมคาดหวัง หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้ โดยหลักสูตรมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความเจริญงอกงามของบุคคลสามารถปลูกฝังพฤติกรรม คุณธรรม

จริยธรรม วางรากฐานความคิดที่เป็นการสนับสนุนและสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สามารถทำให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ที่แท้จริงของตนเอง และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังเป็นโครงการ แผนงาน ข้อกำหนด ที่ชี้แนะให้ผู้บริหาร การศึกษา ครู-อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปดำเนินงานสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, หน้า 6) ได้วิเคราะห์ความหมายของหลักสูตร ซึ่งโอลิวา (Oliva, 2009 หน้า 3) ให้ไว้ พบว่าความหมายที่แคบของหลักสูตรคือ วิชาที่สอน ส่วนความหมายที่กว้างของหลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับผู้เรียน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม

สุเทพ อ่วมเจริญ (2555 , หน้า 4) ได้กล่าวไว้ว่าหลักสูตร หมายถึง ศาสตร์ที่เรารู้เพื่อนำไปกำหนดวิธีทางที่นำไปสู่การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เพื่อการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าหลักสูตร คือ โครงสร้างของเนื้อหาวิชาหรือประสบการณ์ต่าง ๆ หรือศาสตร์ต่าง ๆ ที่เรารู้เพื่อนำไปกำหนดวิธีทางที่นำไปสู่การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ ที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

2.3.2 การพัฒนาหลักสูตร

สมันท์ ธาตุทอง (2550, หน้า 46) ได้กล่าวถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1) การสร้างหลักสูตร

1.1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตรนั้น จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานในการพัฒนาที่สำคัญ ซึ่งประกอบด้วยพื้นฐานอย่างน้อย 3 ด้าน คือ พื้นฐานด้านปรัชญา พื้นฐานด้านจิตวิทยา และพื้นฐานด้านสังคม รวมไปถึงพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านอื่น ๆ

1.2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายเป็นตัวกำหนดควบคุมการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนั้น การกำหนดจุดมุ่งหมายจึงมี 2 ขั้นตอน คือ ตอนแรกเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราวแล้วจึงหาวิธีการ และเกณฑ์จากทฤษฎีการเรียนรู้ปรัชญาการศึกษา เพื่อให้ได้มาเป็นจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของหลักสูตร

1.3) การกำหนดเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระหรือหัวข้อ เนื้อหาที่จะนำมาศึกษาได้มาโดยตรงจากจุดหมาย คณะผู้ทำหลักสูตรไม่เพียงแต่จะต้องพิจารณาจุดหมายในการเลือกเนื้อหาเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาความสอดคล้องและความสำคัญของเนื้อหาที่เลือกด้วย

1.4) การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่คาดหวังว่าจะให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนและส่งเสริมหลักสูตรนั้นมีอะไร ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.5) การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอน ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องประเมินและตรวจสอบให้ได้ว่าหลักสูตรดังกล่าวบรรลุจุดหมายหรือไม่ ครูผู้สอนจะต้องเลือกเทคนิควิธีอย่างหลากหลายเพื่อใช้ให้เหมาะสมกับการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

2) การนำหลักสูตรไปใช้ การนำเอกสารหลักสูตรเหล่านั้นไปทดลองสอนในชั้นเรียนที่รับผิดชอบ มีการสังเกต วิเคราะห์และเก็บรวบรวมผลการใช้หลักสูตรและการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น

3) การประเมินผลหลักสูตร การวางแผนการประเมินผล การใช้หลักสูตร ทั้งการประเมินย่อย การประเมินรวบยอด การประเมินระบบหลักสูตร ระบบการบริหารและสัมฤทธิ์ของผู้เรียน หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานข้อมูลตามลำดับ

4) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรในชั้นตอนนี้จะต้องปรับหน่วย การเรียนหรือหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างความสามารถของผู้เรียนกับทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่ และกับพฤติกรรมการสอนของครู มีการรวบรวมข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ได้จากการทดลองไว้ในคู่มือครู

สังต์ อุทรานันท์ (2552, หน้า 38-40) นำเสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอนความสำคัญดังนี้

1) การกำหนดข้อมูลพื้นฐานเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและเป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา

ความต้องการของสังคมและผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรให้สนองกับความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาด่าง ๆ

2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งอีกขั้นหนึ่งเป็นขั้นตอนที่มาหลังจากได้วิเคราะห์และได้ทราบสภาพปัญหา ตลอดจนความต้องการต่าง ๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นเป็นการมุ่งแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่เดิม หรือจากการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการขึ้นมาใหม่ก็ได้

3) การคัดเลือกจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนการสอนที่จะนำมาจัดไว้ในหลักสูตรจะต้องผ่านการพิจารณากลับกรองถึงความเหมาะสมและจำเป็น ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4) การกำหนดมาตรการการวัดและประเมินผล ขั้นนี้มุ่งที่จะหาเกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลว่า จะวัดและประเมินผลอะไรบ้างจึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5) การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนนี้จะมุ่งศึกษาหาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ของหลักสูตรหลังจากได้มีการร่างหลักสูตรเสร็จแล้ว ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้ได้ดียิ่งขึ้น

6) การประเมินผลการใช้หลักสูตร หลังจากได้มีการยกร่างหลักสูตรหรือได้ทำการทดลองใช้หลักสูตรแล้ว ก็ควรมีการประเมินผลจากการใช้ว่าเป็นอย่างไรมีส่วนไหนบ้างที่ควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขบ้าง ถ้ามีจุดอ่อนหรือไม่เหมาะสมตรงไหนก็จะ ต้องปรับปรุงให้เป็นที่เหมาะสมก่อนนำออกไปใช้จริงต่อไป

7) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรก่อนนำไปใช้ หลังจากได้มีการตรวจสอบและประเมินผลเบื้องต้นแล้วหากพบว่าหลักสูตรมีข้อบกพร่องจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องหรือเหมาะสมก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาจริง ทั้งนี้เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินการตามกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้จัดได้ว่าเป็นวัฏจักรที่มีความต่อเนื่องกัน ซึ่งหากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไปแล้วการพัฒนาหลักสูตรนั้นจะขาดความสมบูรณ์

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, หน้า 57) ได้กล่าวไว้ว่าแนวคิดและขั้นตอน กระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังนี้คือ

1) คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างและการออกแบบหลักสูตรขึ้นมา โดยอาศัยข้อมูลจากสภาพปัญหา และความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาอย่าง สม่ำเสมอ

2) ยกร่างเนื้อหาสาระ แต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละ หน่วยการเรียนและแต่ละรายวิชาโดยปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ แต่ละสาขาวิชาเป็นผู้กำหนดผลการ เรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือจุดประสงค์การเรียนรู้วางแผนการสอน ทำบันทึก การสอน ผลัดสื่อนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

3) นำหลักสูตรที่พัฒนาได้แล้วไปทดลองใช้ในสถานศึกษา นำร่อง (สถานศึกษาทดลอง ใช้หลักสูตรใหม่) โดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดไว้ ถ้ามีข้อบกพร่องก็ทำการแก้ไข ปรับปรุงโดยปรึกษาหารือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาอยู่ตลอดเวลา

4) อบรมผู้สอน ผู้บริหารทุกระดับ และบุคลากรทางการ ศึกษาให้เข้าใจหลักสูตรใหม่ เพื่อจะได้ใช้หลักสูตรใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสม ตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

5) นำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติการสอนที่สถานศึกษาก่อน ประการใช้หลักสูตร สนับสนุนให้ผู้บริหารและผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ ในสถานศึกษาต่อไป กิจกรรมการใช้หลักสูตรใหม่มี 4 ประการคือ

5.1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ จัดทำวัสดุ หลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตร สื่อและอุปกรณ์การสอนที่เป็นที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการ เรียนการสอน

5.2) ผู้บริหารจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคลากร วัสดุ หลักสูตรและบริการต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่อบรมผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการใช้ หลักสูตรจัดห้องสมุด ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการสอนทุกชนิด รวมทั้งจัดงบประมาณสนับสนุนการบริหาร หลักสูตร

5.3) การสอนเป็นหน้าที่ของผู้สอนประจำการทั่วไปที่ จะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร

5.4) การประเมินผล เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องของหลักสูตรแล้วดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป การประเมินผลมี 2 ประเภท คือ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการประเมินผลหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร ได้แก่ การประเมินเอกสารหลักสูตร ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ประเมินผลการใช้หลักสูตรในการประเมินผลหลักสูตรนั้นจะต้องประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมปัจจุบันย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม วัฒนธรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เครื่องมือสื่อสาร เครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพแต่ละสาขาวิชา ก็มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตร คือรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรด้วยการปรับปรุงกิจกรรม ปรับเนื้อหา ปรับปรุงสื่อ และเพิ่มเติมรายวิชาให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน โดยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น และปรับปรุงแบบการพัฒนาหลักสูตรด้วยการเพิ่มกิจกรรมการจัดทำสื่อใหม่เพิ่มเติมขึ้นมาซึ่งขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น

2.4 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม และวิธีการเรียนรู้ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งได้ประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละคน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ทิตินา แชมมณี (2550, หน้า 3-4) ได้กล่าวว่า รูปแบบการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการแนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ ดังนั้น คุณลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอนจึงต้อง ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1) มีปรัชญาหรือทฤษฎีหรือหลักการหรือแนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักการของรูปแบบการสอนนั้น ๆ

2) มีการบรรยายหรืออธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอน

3) มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการพิสูจน์ทดลองถึงประสิทธิภาพของระบบนั้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 25-26) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1) หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2) กระบวนการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนอาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการ

เรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

เยาวเรศ ภักดีจิตร (2557, หน้า 2-5) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงอยู่ในโลกจริงหรือชีวิตจริง การเรียนวิชาในห้องเรียนยังเป็นการเรียนแบบสมมติ “ดังนั้นครูเพื่อศิษย์จึงต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์” ได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงชีวิตจริงที่สุด ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนเป้าหมายการเรียนรู้ของศิษย์ จากเน้นเรียนวิชาเพื่อได้ความรู้ ให้เลยไปสู่การพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในยุคใหม่ ย้ำว่าการเรียนรู้ยุคใหม่ ต้องเรียนให้เกิดทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหน้าที่ของครูเพื่อศิษย์จึงต้องเปลี่ยนจากเน้น “สอน” หรือสั่งสอนไปทำหน้าที่จุดประกายความสนใจใฝ่รู้ (inspire) แก่ศิษย์ ให้ศิษย์ได้เรียนจากการลงมือปฏิบัติ (learning by doing) และศิษย์งอกงามทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นี้ จากการลงมือปฏิบัติของตนเป็นทีมร่วมกับเพื่อนนักเรียน เน้นการงอกงามทักษะในการเรียนรู้ และค้นคว้าหาความรู้มากกว่าตัวความรู้ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนแนวทางการทำงานจากทำโดดเดี่ยว คนเดียว เป็นทำงานและเรียนรู้จากการทำหน้าที่ครูเป็นทีม กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 3 ลักษณะ คือ

1) กระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติเป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความถนัด และศักยภาพ ด้วยการศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเราได้กระทำจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไป มีความสุขที่จะเรียน มีลักษณะดังนี้

1.1) การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-based Learning)

การเรียนรู้แบบนี้เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยสถาบันการศึกษามักร่วมมือกับแหล่งงาน ในชุมชนรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหากิจกรรม และวิธีการประเมิน

1.2) การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Project-based Learning)

การเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้ (teacher) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (guide) ทำหน้าที่ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยโครงงาน สิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้ด้วย PBL จึงมิใช่ตัวความรู้ (knowledge) หรือวิธีการหาความรู้ (searching) แต่เป็นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skills) ทักษะชีวิตและประกอบอาชีพ (Life and Career skills) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) การออกแบบโครงงานที่ดีจะกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา (critical thinking & problem solving) ทักษะการสื่อสาร (communicating) และทักษะการสร้างความร่วมมือ (collaboration) ประโยชน์ที่ได้สำหรับครูที่นอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาชีพแล้ว ยังช่วยให้เกิดการ ทำงานแบบร่วมมือกับเพื่อนครูด้วยกัน รวมทั้งโอกาสที่จะได้สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนด้วย

2) กระบวนการเรียนรู้ผ่านการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

เพราะการสื่อสารเป็นกระบวนการส่งหรือถ่ายทอดเรื่องราว ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ เหตุการณ์ต่าง ๆ จากผู้สอนยังไปผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

2.1) การฝึกทักษะในการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening)

โดยใช้เทคนิค สุนทรียสนทนา (Dialogue) เป็นการฝึกทักษะการฟังอย่างลึกซึ้งทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น ฝึกการเป็นผู้ฟังที่ดี ฟังผู้อื่นพูดอย่างตั้งใจ ฟังให้มาก พูดให้น้อยลง ไม่พูดแทรกขณะอีกฝ่ายกำลังพูด ทำให้ฟังและได้ยินมากขึ้น เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถ

นำมาปรับใช้ในการทำงานหรือการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี

2.2) การฝึกทักษะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค Communities of Practice หรือ CoP ซึ่งเป็นการดึงความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลออกมา เพื่อแลกเปลี่ยนและทำให้เกิดการเรียนรู้

2.3) การฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม, เรียนรู้แบบกลุ่ม ปฏิบัติงานกลุ่ม เป็นวิธีสอนที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ร่วมมือกัน ศึกษาค้นคว้าหาวิธีการแก้ปัญหาหรือปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด หรือ ความสนใจ เป็นการฝึกให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามวิธีแห่งประชาธิปไตย

2.4) การฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีเพื่อวิจัย จัดระบบ ประเมิน และสื่อสารสารสนเทศ ใช้เครื่องมือสื่อสาร เชื่อมโยง เครือข่าย (คอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นมีเดีย ฯลฯ) และ social network อย่างถูกต้อง เหมาะสม เพื่อเข้าถึง (access) จัดการ (manage) ผสมผสาน (integrate) ประเมิน (evaluate) และสร้าง(create) สารสนเทศ เพื่อทำหน้าที่ในเศรษฐกิจฐานความรู้ปฏิบัติตาม คุณธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3) การเรียนรู้แบบขั้นบันได(IS) กระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลตามที่คาดหวังนั้น มีมากมายหลายวิธี กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบขั้นบันได 5 ขั้นก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ ที่ครูสามารถนำไปปรับใช้ใน กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามบริบทและธรรมชาติของวิชา โดยเฉพาะการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีขั้นตอนดังนี้

3.1) ขั้น L1 การตั้งประเด็นคำถาม/สมมติฐาน (Learning to Question) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด สังเกต ตั้งข้อสงสัย ตั้งคำถามอย่างมี เหตุผลและสร้างสรรค์

3.2) ขั้น L2 การสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และ สารสนเทศ (Learning to Search) เป็นการฝึกแสวงหาความรู้ ข้อมูล และสารสนเทศ จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือจากการปฏิบัติทดลอง เป็นต้น

3.3) ขั้น L3 การสรุปองค์ความรู้ (Learning to Construct) เป็นการฝึกนำความรู้และสารสนเทศหรือข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย การ ทดลอง มาคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นองค์ความรู้

3.4) ชั้น L4 การสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Learning to Communicate) เป็นการฝึกให้ความรู้ที่ได้มานำเสนอและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดความเข้าใจ

3.5) ชั้น L5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Learning to Serve) เป็นการนำความรู้สู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในบริบทรอบตัวและบริบทโลกตามวุฒิภาวะที่เหมาะสม โดยจะนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าการเรียนรู้เป็นสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วยทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผน กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ เทคนิคการสอน จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับวัย ประสบการณ์ วุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียน ทั้งนี้จากสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดประสบการณ์เรียนรู้จากการปฏิบัติเกิดเป็นทักษะชีวิต ครูเปลี่ยนสถานะจากผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ

2.5 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์ เพื่อสังคมสามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 20-22) ได้กำหนดแนวทางการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนและมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1) ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1.1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

1.2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเป็นระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทร สมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

1.2.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร

1.2.2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

1.3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

2) เป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาให้บุคคลรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีบุคลิกภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการ การคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม และมีความสุข มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

2.1) ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้งวิชาการและวิชาชีพอย่าง กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2.2) ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนา ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้ เหมาะสมกับตนเอง

2.3) ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่าง ๆ สามารถนำ ความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบสัมมาชีพ

2.4) ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนิน ชีวิต และเสริมสร้างศีลธรรมจริยธรรม

2.5) ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคมและ ประเทศชาติ

3) หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี หลักการจัดดังนี้

3.1) มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็น รูปธรรม

3.2) จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน

3.3) บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.4) ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละ ช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง

3.5) จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม

3.6) มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา

3.7) ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษาถือเป็นหน้าที่ และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย

3.8) ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐ และ เอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

3.9) มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

4) แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยคำนึงถึงแนวการจัดตั้งต่อไปนี้

4.1) การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการองค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น

4.2) จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติและความสามารถ ความต้องการ ของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น

4.3) จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น

4.4) จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

5) ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ โดยมีขอบเขตดังนี้

5.1) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

5.2) เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองของความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

5.3) เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ สนับสนุนค่านิยมที่ดีงามและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5.4) เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

สุรัสวดี จินดาเนตร (2553, หน้า 24) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาผู้เรียนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และต้องใช้วิธีการสร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง โดยอาศัยกระบวนการและใช้สื่อที่เป็นแนวทางซึ่งคู่มือเป็นเอกสารที่แต่ละหน่วยงานจัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจตรงกันและสามารถดำเนินการทำความเข้าใจ ในเรื่องนั้นด้วยตนเองอย่างถูกต้องและง่ายขึ้น มีมาตรฐานใกล้เคียงกันให้มากที่สุดและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในทิศทางเดียวกัน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 7) ได้กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมโดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

- 1) ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามความสนใจ
- 2) ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนจรรยาบรรณความรู้ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียน
- 3) จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะคือกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- 4) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยหาการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบเน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
- 5) ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่า เน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย
- 6) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนนอกเหนือ จากการเรียนในห้องเรียน ตามปกติ กิจกรรมแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เมื่อผู้เรียนไปปฏิบัติกิจกรรมแล้วนำไปสู่เป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรม ระเบียบ วินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการ ตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.6 การพัฒนาด้านบุคลากร

การพัฒนาด้านบุคลากรเป็นกระบวนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และ ประสบการณ์ให้กับบุคลากรในหน่วยงาน ตลอดจนพัฒนาเจตคติผู้ปฏิบัติงานให้ เป็นไปในทิศทางบวกต่องานที่ตนปฏิบัติอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ องค์กร และที่สำคัญโลกในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บุคลากรทุกหน่วยงานก็ ต้องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา

รัตนา เนื่องแก้ว (2550, หน้า 32-35) ได้กล่าวไว้ว่าเทคนิคการ พัฒนาบุคลากรมีวิธีดำเนินการ โดยใช้วิธีพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาตามแนวคิดของสถาบัน พัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักพัฒนาข้าราชการพลเรือนใน 5 ด้าน ดังนี้

1) การปฐมนิเทศเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร ในองค์กรที่เข้ามาทำงานใหม่หรือผู้ที่รับราชการมานานแล้วแต่เพิ่งย้ายสับเปลี่ยน หรือ หมุนเวียนมาปฏิบัติหน้าที่ใหม่ ซึ่งเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับแนะนำ ชี้แจง ให้ทราบความรู้ทั่วไป กฎ ระเบียบ สร้างความคุ้นเคยกับผู้ร่วมงาน ลักษณะ โครงสร้างขององค์การนโยบายขององค์การเพื่อให้สมาชิกใหม่เข้าใจวัตถุประสงค์ รวมทั้ง เรียนรู้สภาพแวดล้อมขององค์กร เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานและเป็นประโยชน์ ในการทำงานต่อไป

2) การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผนซึ่งมุ่ง หมายที่จะพัฒนานาบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่าง หนึ่งที่สามารถใช้ในการเปลี่ยนแปลงการกระทำหรือพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคล

3) การส่งเสริมด้านวิชาการ มีวัตถุประสงค์ให้บุคลากรได้รับความรู้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นและทำได้หลายรูปแบบเน้นในเรื่องของการให้ความรู้

4) การส่งไปศึกษาดูงานเป็นการเพิ่มพูนของวุฒิของบุคลากรให้มีความรู้ยิ่งขึ้น การที่บุคลากรทำงานอยู่ที่ใดนั้นนานความรู้ความสามารถอาจล้าสมัยไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงต้องส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานในหน่วยงานที่มีระบบการทำงานที่ดีและทันสมัย

5) การส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อเป็นการพัฒนาบุคลากรอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้บุคลากรมีความรู้เพิ่มขึ้นหรืออาจได้รับความรู้ใหม่ ซึ่งอาจทำได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2552, หน้า 43) ได้กล่าวไว้ว่าความหมายของเทคนิคการพัฒนาบุคลากร ไว้ดังนี้

- 1) การสอนงาน เป็นวิธีการแนะนำการทำงาน
- 2) การหมุนเวียนงาน เป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการหมุนเวียนตำแหน่งให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ที่กว้างขึ้น
- 3) การอภิปราย เป็นการแบ่งกลุ่มพิจารณาระหว่างผู้เข้ารับการอบรมในเรื่องที่สนใจร่วมกัน
- 4) การเสนอแนะ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ ในการประกอบกับการมีผู้สอนที่ชำนาญการ
- 5) การบรรยาย เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิดและประสบการณ์อย่างเป็นทางการ
- 6) การสัมมนา เป็นการฝึกอบรมที่ทำให้ผู้รับการอบรม มีส่วนร่วมในการให้เกิดการฝึกอบรม
- 7) การระดมความคิด เป็นการรวมกลุ่มเพื่อร่วมเสนอความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อหาข้อสรุป
- 8) การสาธิต เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นกระบวนการหรือขั้นตอนในการปฏิบัติงาน
- 9) การส่งไปศึกษาต่อเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสปรับเปลี่ยนวุฒิการศึกษา

สุริยา มนตรีภักดิ์ (2555, หน้า 48) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรที่จัดขึ้น ว่าเป็นการช่วยให้บุคลากรมีการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นและเพิ่มความสามารถ ตลอดจนความก้าวหน้าในงานอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาหลักหลักดังนี้

- 1) การเสนอแนะ
- 2) การปฐมนิเทศ
- 3) การอบรม
- 4) การส่งศึกษาต่อ
- 5) การสอนงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น และช่วยให้บุคลากรมีการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นตลอดจนความก้าวหน้าในอาชีพ โดยมีเทคนิคการพัฒนาบุคลากร ออกเป็น 2 ประเภท คือการฝึกอบรมในขณะที่ปฏิบัติงานเป็นการฝึกอบรมความรู้ ทักษะ และความสามารถในที่ทำงานจริง ได้แก่ การสอนงาน การประชุม การอบรม การปฐมนิเทศ การสัมมนา การระดมความคิด และการฝึกอบรมนอกสถานที่ การทำงาน คือการที่ผู้เข้าอบรม หรือหรือพัฒนาต้องหยุดทำงานปกติของตน ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาต่อ การประชุม การอบรม การประชุมทางไกล

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

1. ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตั้งอยู่เลขที่ 42 ถนนปิยะมหาราชาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม มีพื้นที่ 547.20 ตารางเมตร มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งหมด 81 แห่งประกอบไปด้วย 2 จังหวัดคือ จังหวัดนครพนม มี 51 แห่ง และจังหวัดมุกดาหารมี 30 แห่ง

2. อาณาเขต

จังหวัดนครพนม

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอคงหลวง และอำเภอห้วยน้ำใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับแขวงคำม่วน และแขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตย-ประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำ โขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตอำเภอกุสุมาลย์ และอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

จังหวัดมุกดาหาร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอนาแก อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม และอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร อำเภอขามุนี จังหวัดอำนาจเจริญ และอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเขาวง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์และอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 เป็นองค์กรจัดการศึกษา
ชั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพในภูมิภาคอาเซียน ระบบการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพภายใต้
การมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน สามารถ
แข่งขันในระดับนานาชาติและก้าวทันอาเซียน
2. ส่งเสริม สนับสนุน นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอด
ชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม
3. พัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา ให้ปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพอย่างมี
ประสิทธิภาพ

4. พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy Issues)

1. การจัดการศึกษาให้ครอบคลุม ทัวถึงและมีคุณภาพ เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนและก้าวสู่มาตรฐานสากล

2. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะพึงประสงค์และค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ

3. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ

4. การสร้างความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กร ภายใต้หลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาครอบคลุมพื้นที่จำนวน 2 จังหวัด ได้แก่จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งหมด 81 แห่งแยกเป็นสถานศึกษาจังหวัดนครพนม 51 แห่ง และจังหวัดมุกดาหาร 30 แห่ง โดยมีพันธกิจที่จะพัฒนาสถานศึกษา ส่งเสริมพัฒนานักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จึงส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

เทวีล ศรีสองเมือง (2551 ,บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1)รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างของเครือข่ายวัตถุประสงค์ของเครือข่ายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย 2)บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย 2.1) กำหนดกรอบการประสานงานและความร่วมมือของสมาชิกเครือข่าย 2.2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเครือข่าย 2.3) กำหนดภารกิจหรืองานที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันทำ 2.4) กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย 2.5) กำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับเครือข่าย และ 2.6) กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

พรนภา เอกนิพนธ์ (2551 ,202) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนและผู้รับผิดชอบงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สุทธาทิพย์ พิศฉลลาด (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาค้นคว้าความเข้าใจและการปฏิบัติของครูในโรงเรียนแกนนำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่าด้านความเข้าใจครูมีความเข้าใจกับความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมระดับปานกลาง โดยด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและเงื่อนไขความรู้มีความเข้าใจระดับสูงครูมีความเข้าใจด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมระดับสูง สำหรับในด้านการปฏิบัติ ครูมีการปฏิบัติด้านการรับความรู้โดยสร้างความรู้ความตระหนักและเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับดี ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ได้แก่การจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการ

ดำเนินชีวิตอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนด้านการขยายผลเพื่อเผยแพร่ผู้นั้นอยู่ในระดับพอใช้ มีเพียงด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

ศรวรรณ พันธุ์คงยาง (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนนิคมลำปาววิทยา อำเภอเสลภูมิ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการกรณีศึกษาในแบบร่วมพัฒนาให้ความรู้ฝึกทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้บุคลากรสามารถจัดทำหลักสูตรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเขียนหน่วยการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงตามกรอบแนวคิดการศึกษาขั้นต้นได้ แต่ผู้ร่วมศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจในการนำแผนไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงได้มีการพัฒนาขึ้นในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์กรณีศึกษาในแบบวิธีการเชิงมนุษย์นิยมโดยผู้บริหารครูต้นแบบและผู้ศึกษาค้นคว้า ทำหน้าที่ให้ความรู้ คำปรึกษาหารือให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ปริยาดา สุขสว่าง (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนการสอน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิพัฒน์ แก้วใส (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าครูมีความคิดเห็นว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศด้านการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ครูมีการชี้แจงให้ความรู้ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่วนความคิดเห็นของครูที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนมีปัญหาร้อยละ 54.27 และความต้องการที่จะบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมีความต้องการร้อยละ 94 ครูได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนและหน่วยงาน

ราชการในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามกลุ่มสาระที่สอนและระดับชั้นที่สอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญในการเปรียบเทียบ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำแนกตามกลุ่มสาระที่สอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญจำแนกตามระดับชั้นที่สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สมรภูมิ อ่อนอ่อน (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง 2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษา 1) แนวทางการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครู ด้านสื่อการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 2) แนวทางการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จัดประชุม คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อดำเนินการจัดสรร งบประมาณของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา 3) แนวทางการบริหารงานบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา วางแผนอัตรากำลังบุคลากรที่มีอยู่ให้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง รวมถึงส่งบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอกอยู่เป็นประจำ 4) แนวทางการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ ด้านงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองประจำปีการศึกษา เพื่อชี้แจงกฎระเบียบของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง

ศรีสุภาวงศ์ รื่นเรียง (2559 , บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปและด้านการบริหารงานงบประมาณตามลำดับ และผู้บริหาร/ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหาร

สถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวม ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฑามาส พัฒนศิริ (2560 , หน้า 100) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า การดำเนินงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สูงสุดได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามี ($\bar{x} = 4.18$) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 4.16$) และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.15$) ส่วนต่ำสุด ได้แก่ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{x} = 3.03$)

พิชามญฐ์ แซ่จัน (2561 , บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่าโดยรวมโรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมากในด้านการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลลัพธ์และความสำเร็จ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Beord (2003) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์แบบบูรณาการ โดยงานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถทางความรู้ของผู้เรียนเปรียบเทียบกับผู้เรียนที่เรียนคณิตศาสตร์แบบแยกรายวิชา จากวัตถุประสงค์นำไปสู่คำถามของการวิจัย ดังนี้วิธีอะไรที่การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถทางความรู้ของผู้เรียนที่มีต่อ ความสำเร็จในวิชาคณิตศาสตร์และความกังวลทางคณิตศาสตร์ที่มีต่อเพศ เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดการเรียนการสอน คณิตศาสตร์แบบแยกรายวิชาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนกับกลุ่มเพศ เวลา แสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ของ Saxon ที่ทดสอบกับกลุ่มควบคุมกลุ่มทดลอง และกลุ่มเพศได้คะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (post-test) เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน (pre-test) แต่

เพศหรือกลุ่มไม่มีผลกระทบต่อความกังวลใจของผู้เรียน และความกังวลใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทั้งสอง

Cook (2009) ในการศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงการดำเนินรูปแบบหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีแนวคิดเชิงบูรณาการผู้วิจัยเป็นผู้นำกระบวนการดำเนินการมา 1 ปี โดยใช้การเรียนการสอนที่มีแนวคิดหลักเชิงบูรณาการ เพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร โรงเรียนจึงช่วยให้มีการเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้นในต้นเนื้อหาวิชาการ มีการอบแนวคิดการวิจัยปฏิบัติการที่มี 4 รอบมุ่งศึกษาการใช้และการรับรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่มีแนวคิดเชิงบูรณาการของครูผู้สอนจากรอบต่าง ๆ โดยวิธีการผสมผสานทั้งมาตรวัดเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อเข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการช่วยผู้วิจัยทำการสร้างขยายและสะท้อนผลในทุก ๆ รอบ ข้อค้นพบจากการแสดงว่าครูผู้สอนได้ใช้การเรียนการสอนที่มีแนวคิดหลักเชิงบูรณาการ ในสิ่งแวดล้อมการเรียนในชั้นเรียนมีความจำเป็นต้องมีเวลาในการวางแผนระยะยาว นักเรียนในกลุ่มมีความคล้ายคลึงกันและมีความร่วมมือกันผู้วิจัยใช้การจดบันทึกเชิงสะท้อนผลการสัมภาษณ์การให้ข้อมูลย้อนกลับจากแบบสำรวจการปฏิบัติการซึ่งภาวะผู้นำ

Young (2009, อ้างถึงใน สมหญิง ใหญ่พงศกร, หน้า 75-76) ได้ศึกษาเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปรัชญาไทยในมุมมองที่กว้างขึ้น พบว่าความพอเพียงในตนเองเป็นข้อสรุปของความไม่แน่ใจ เป็นความสงสัยลังเลของรัฐสวัสดิการอย่างอเมริกา ความพอเพียงได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นแนวทางที่มีความสัมพันธ์กับเสถียรภาพทางการเงิน แต่อย่างไรก็ดีเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่ข้อตกลงร่วมกันในเชิงปฏิบัติ แต่เป็นนโยบายที่ใช้โดยไม่มีการกำหนดความหมาย หรือนิยามร่วมกัน วัตถุประสงค์การศึกษาครั้งนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงการกำหนดเนื้อหาจากบนลงล่างของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นนโยบายเป้าหมายทางสังคม ที่ตรงกับการฝึกอบรมอาชีพที่ตรงกับแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงการใช้แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน ในการศึกษาการกำหนดนิยามความหมายของความพอเพียงของตนเองจากล่างไปสู่บน ที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มผู้มียุทธศาสตร์ได้ต่ำ ข้อเสนอแนะจากการศึกษาคือ ความพอเพียงในตนเองเป็นกระบวนการของการพัฒนาทางจิตใจให้เกิดความเข้มแข็งซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนที่แทรกเข้ามาเพื่อใช้เป็นฐานในการมอบอำนาจให้กับผู้รับบริการและการพัฒนากำลังแรงงานของชุมชน

Talevski (2011, pp. 44-57) ศึกษาการพัฒนาครูในการประเมินผลการเรียนรู้แบบเป็นทีมที่มีประสิทธิผล ผ่านทางนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน

พบว่าการพัฒนาวิชาชีพ ของครู มีการดำเนินการพัฒนาโดยใช้เกณฑ์ของความสามารถในการเรียนรู้แบบเป็นทีมของนักเรียน ซึ่งมีการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนการสอนกับการพัฒนาวิชาชีพครู ที่มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพใน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยที่ครูจำเป็นต้องได้ รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและ เป็นครูมืออาชีพ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เป็นกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า จำนวนครูผู้เชี่ยวชาญ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูมีบทบาทสำคัญในความสำเร็จของนักเรียน และครูสำคัญที่สุดต่อการปฏิรูปการเรียนแบบครบวงจรและเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประเมินผลจากสภาพจริงที่มีความซับซ้อน จะเกิดขึ้นจากการที่กระตุ้นให้ครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้

Diosdodo (2011, pp. 157–169) ศึกษาการพัฒนาครูโดยใช้หลักสูตร การพัฒนาครูมืออาชีพ : การพัฒนาครูในประเทศฟิลิปปินส์ที่มีประสิทธิภาพการวิจัยนี้ ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการใช้หลักสูตรการพัฒนาครูมืออาชีพในประเทศฟิลิปปินส์ โดยใช้การสำรวจและใช้แบบสอบถามปลายเปิดในการศึกษาครูมืออาชีพในฟิลิปปินส์ ที่สอนระดับประถมศึกษา พบว่า การใช้หลักสูตรพัฒนาครูมืออาชีพโดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการในการยกระดับความรู้ ในเนื้อหาของการพัฒนาครูมืออาชีพได้ผลดีว่าการจัด สัมมนาแบบดั้งเดิม และพบว่าครูมีประสบการณ์ในการสอน ครูมีการปรับปรุงตัวเอง และมีความมุ่งมั่นในการสอนมากขึ้น หลังจากได้รับการพัฒนาตามหลักสูตร

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารผลงานวิจัยที่กล่าวมาเพื่อเป็นตัวชี้นำประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหาร สถานศึกษาสิ่งสำคัญอันดับแรกคือผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรภายใน สถานศึกษาต้องมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง นำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการ บริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งแนวทางการบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้ การบริหารงาน วิชาการผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครู ด้านสื่อการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการ สอน การบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จัดประชุมคณะกรรมการ

สถานศึกษาเพื่อดำเนินการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาให้คณะกรรมการ
สถานศึกษาและครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการระดมทรัพยากรทาง
การศึกษา การบริหารงานบุคคลผู้บริหารสถานศึกษา วางแผนอัตรากำลังบุคลากรที่มีอยู่
ให้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง รวมถึงส่งบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอกอยู่
เป็นประจำ และการบริหารงานทั่วไปผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง
ประจำปีการศึกษาเพื่อชี้แจงกฎระเบียบของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ประกอบด้วย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 แนวทางยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,253 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 81 คน และครูผู้สอน จำนวน 3,172 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2562 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 346 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 369 คน โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพได้ ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 55 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 314 คน

3. การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนโดยใช้วิธีการจับสลาก (Multi-stage Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

3.1 ใช้อำเภอเป็นหน่วยการสุ่ม สุ่มอย่างง่ายโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 จาก 19 อำเภอ ได้อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 12 อำเภอ คือ อำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอนิคมน้ำอ้อย อำเภอคำชะอี อำเภอหนองสูง อำเภอเมืองนครพนม อำเภอท่าอุเทน อำเภอเรณูนคร อำเภอธาตุพนม อำเภอนาหว้า อำเภอศรีสงคราม อำเภอบ้านแพงและอำเภอโพนสวรรค์

3.2 การแบ่งสถานศึกษาที่อยู่ในอำเภอตามข้อ 3.1 ออกเป็น 3 ขนาดซึ่งจะได้สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 36 แห่ง สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 14 แห่ง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 5 แห่ง รวมทั้งสิ้น 55 แห่ง

3.3 จะจะใช้สถานศึกษาที่อยู่ในอำเภอตามข้อ 3.2 ของแต่ละขนาดสถานศึกษา จะได้สถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 36 แห่ง สถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 14 แห่ง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 5 แห่ง รวมทั้งสิ้น 55 แห่ง

3.4 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยในสถานศึกษาขนาดเล็ก แห่งละ 5 คน ขนาดกลาง แห่งละ 6 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ แห่งละ 10 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 180 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 84 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้น 314 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 369 คน รายละเอียดดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูผู้สอน

ขนาดสถานศึกษา/รายชื่อสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
1. อำเภอเมืองมุกดาหาร						
1.1 ขนาดเล็ก						
1.1.1 นาโสกวิทยาคาร	1	22	23	1	5	6
1.1.2 คำป่าหลายสรรพวิทย์	1	23	24	1	5	6
1.1.3 ดงเย็นวิทยาคม	1	26	27	1	5	6
1.1.4 นาวาราชกิจพิทยานุสรณ์	1	23	24	1	5	6
1.1.5 ดงมอนวิทยาคม	1	26	27	1	5	6
1.1.6 เมืองมุกวิทยาคม	1	22	23	1	5	6
1.2 ขนาดกลาง						
1.2.1 ผึ่งแดดวิทยาคาร	1	40	41	1	6	7
1.2.2 นวมินทร์ราชูทิศอีสาน	1	44	45	1	6	7
1.2.3 มุกดาวิทยานุกูล	1	60	61	1	6	7
1.2.4 วิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย	1	121	122	1	6	7
มุกดาหาร						
1.3 ขนาดใหญ่						
1.3.1 มุกดาหาร	1	132	133	1	10	11

ตาราง 8 (ต่อ)

ขนาดสถานศึกษา/รายชื่อสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
2. อำเภอนิคมคำสร้อย						
2.1 ขนาดเล็ก						
2.1.1 ร่มเกล้าพิทยาสรรค์	1	18	19	1	5	6
2.1.2 อุดมวิทย์	1	23	24	1	5	6
2.1.3 แวงใหญ่พิทยาสรรค์	1	16	17	1	5	6
2.1.4 ไชคชัยวิทยา	1	18	19	1	5	6
2.2 ขนาดกลาง						
2.2.1 คำสร้อยพิทยาสรรค์	1	70	71	1	6	7
3. อำเภอคำชะอี						
3.1 ขนาดเล็ก						
3.1.1 คำบกวิทยาคาร	1	19	20	1	5	6
3.1.2 ชัยปัญญาวิทยานุสรณ์	1	27	28	1	5	6
3.1.3 คำชะอีพิทยาคม	1	21	22	1	5	6
3.1.4 เหล่าประชาอุทิศ	1	13	14	1	5	6
3.2 ขนาดกลาง						
3.2.1 คำชะอีวิทยาคาร	1	43	44	1	6	7
4. อำเภอหนองสูง						
4.1 ขนาดเล็ก						
4.1.1 พลังราษฎร์พิทยาสรรพ์	1	13	14	1	5	6
4.1.2 หนองแวงวิทยาคม	1	15	16	1	5	6
4.2 ขนาดกลาง						
4.2.1 หนองสูงสามัคคีวิทยา	1	49	50	1	6	7

ตาราง 8 (ต่อ)

ขนาดสถานศึกษา/รายชื่อสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
5. อำเภอเมืองนครพนม						
5.1 ขนาดเล็ก						
5.1.1 คำเตยอุปถัมภ์	1	35	36	1	5	6
5.1.2 ศรีโคตรบูรณะ	1	38	39	1	5	6
5.1.3 วังกระแลวิทยาคม	1	22	23	1	5	6
5.2 ขนาดกลาง						
5.2.1 บ้านผึ้งวิทยาคม	1	39	40	1	6	7
5.3 ขนาดใหญ่						
5.3.1 ปิยะหารราชาลัย	1	127	128	1	10	11
5.3.2 นครพนมวิทยาคม	1	173	174	1	10	11
6. อำเภอท่าอุเทน						
6.1 ขนาดเล็ก						
6.1.1 รามราชพิทยาคม	1	27	28	1	5	6
6.1.2 ท่าจำปาวิทยา	1	16	17	1	5	6
6.1.3 เชียงยืนวิทยา	1	13	14	1	5	6
6.2 ขนาดกลาง						
6.2.1 พะทายพิทยาคม	1	38	39	1	6	7
6.2.2 อุเทนพัฒนา	1	94	95	1	6	7
7. อำเภอเรณูนคร						
7.1 ขนาดเล็ก						
7.1.1 ดงดาวแจ้งพัฒนศึกษา	1	21	22	1	5	6

ตาราง 8 (ต่อ)

ขนาดสถานศึกษา/รายชื่อสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
7.2 ขนาดใหญ่						
7.2.1 เรณูนครวิทยานุกูล	1	116	117	1	10	11
8. อำเภอธาตุพนม						
8.1 ขนาดเล็ก						
8.1.1 โพนแพงพิทยาคม	1	21	22	1	5	6
8.1.2 กุดฉิมพิทยาคม	1	19	20	1	5	6
8.1.3 วัดบึงเหล็ก - ในพระบรมราชานุเคราะห์	1	18	19	1	5	6
8.1.4 นาถ่อนพัฒนา	1	24	25	1	5	6
8.2 ขนาดกลาง						
8.2.1 ชุ่มหม้อประชาสรรค์	1	43	44	1	6	7
8.3 ขนาดใหญ่						
8.3.1 ธาตุพนม	1	118	119	1	10	11
9. อำเภอนาหว้า						
9.1 ขนาดเล็ก						
9.1.1 ดอนเสียวแดงพิทยาคม	1	17	18	1	5	6
9.1.2 อุดมพัฒนศึกษา	1	18	19	1	5	6
9.2 ขนาดกลาง						
9.2.1 นาหว้าพิทยาคม (ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์)	1	62	63	1	6	7

ตาราง 8 (ต่อ)

ขนาดสถานศึกษา/รายชื่อสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
10. อำเภอศรีสงคราม						
10.1 ขนาดเล็ก						
10.1.1 สามผงวิทยาคม	1	19	20	1	5	6
10.1.2 สนธิราษฎร์วิทยา	1	31	32	1	5	6
10.1.3 นาคำราษฎร์รังสรรค์	1	18	19	1	5	6
10.1.4 นาเดื่อพิทยาคม	1	23	24	1	5	6
10.1.5 บ้านเช่าพิทยาคม	1	29	30	1	5	6
10.2 ขนาดกลาง						
10.2.1 สหราษฎร์รังสฤษฎ์	1	88	89	1	6	7
11. อำเภอบ้านแพง						
11.1 ขนาดเล็ก						
11.1.1 หนองแวงวิทยานุกูล	1	20	21	1	5	6
11.2 ขนาดกลาง						
11.2.1 บ้านแพงพิทยาคม	1	65	66	1	6	7
12. อำเภอโพนสวรรค์						
12.1 ขนาดเล็ก						
12.1.1 ค้อวิทยาคม	1	29	30	1	5	6
รวมทั้งสิ้น	55	2,305	2,360	55	314	369

จากตาราง 8 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอและขนาดสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าเมื่อสุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งตามอำเภอและขนาดสถานศึกษา จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 369 คน ซึ่งจำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน และครูผู้สอน จำนวน 314 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ในองค์ประกอบซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของการประเมินสถานศึกษาพอเพียง 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร
5. ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

สำหรับการกำหนดค่าระดับตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ ไลเคิร์ต (Likert's rating scale) (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 82-83) โดยกำหนดช่วงระดับของคะแนนออกเป็น 5 ระดับดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
พอเพียงอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
พอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
พอเพียงอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
พอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหาร
สถานศึกษาพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าและดำเนินการสร้างแบบสอบถาม การวิจัย
ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหาร
สถานศึกษาพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและจุดมุ่งหมาย
ของการวิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ
ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมขอบข่ายการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จของการประเมิน
สถานศึกษาพอเพียงทั้ง 5 ด้าน แล้วกำหนดคำถามเพื่อมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของเรนซิส ไลเคอร์ท (Rensis Likert Method)
3. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา
ของแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ และให้
คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย โดยวิธีหาค่าดัชนี
ความสอดคล้องของคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (IOC: Index of item
Objective Congruence) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50–1.00
4. ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสอบถามตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำร่างแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องทั้งความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง (Construct Validity) และด้านเนื้อหา (Content Validity) ด้านรูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่น ๆ ของข้อคำถามแต่ละข้อที่เห็นสมควรให้ปรับปรุงแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เกณฑ์ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 2 คน คีษานีเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร คณบดีคณะครุศาสตร์ และประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.2 รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.3 ดร. ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบุลย์ คีษานีเทศก์ชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

5.4 ดร.พรนภา เอกนิพนธ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนรามราชพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

5.5 นางทิพวรรณ เสนจันทร์ฉิมชัย ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุเทพพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

6. นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try - Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ไปคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) ตามวิธีการของเพียร์สัน โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 0.23 ขึ้นไป

6.2 นำแบบสอบถามที่ได้มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's α -Coefficient) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยแบบสอบถาม

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.52 – 0.90 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

7. นำร่างแบบสอบถามที่ได้เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขฉบับสมบูรณ์แล้ว ไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงก่อนนำไปจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม จำนวน 369 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ในการตอบแบบสอบถาม แล้วคัดลอกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์

2. นำเอาแบบสอบถามที่คัดเอาไว้ไปตรวจคะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. นำคะแนนที่ได้จากข้อที่ 2 ไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for Social Sciences for Windows Version 16. 0) ทั้งนี้ได้วิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย

4. การวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา

(Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ค่าร้อยละ (Percentage)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้ค่า

สัมประสิทธิ์ระหว่างคะแนนรายข้อที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและ
วัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคมีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมของ
แบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษา

ประสบการณ์ในการทำงานและจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ
(Percentage)

3.2 การวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งโดยรวม
และรายด้าน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบ

ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม
สถานภาพและจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยใช้การทดสอบที (t-test)

ส่วนการเปรียบเทียบ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ใช้การทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe-Method) หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม

ตอนที่ 2 แนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

1. ผู้วิจัยนำผลการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมมาร่างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงให้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทาง

2. นำแบบสัมภาษณ์ให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ตรวจสอบความถูกต้อง และปรับแก้ตามคำแนะนำ

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 10 คน ประกอบด้วย อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 3 คน และครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 3 คน โดยผู้เชี่ยวชาญมีรายชื่อ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร คณบดีคณะครุศาสตร์และประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3. ดร.ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

4. นางจีระนันท์ เมืองจันทร์ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

5. ดร.พิสุทธิ์ กิติศรีวรรณพันธุ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนไชยบุรีวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

6. นายไพโรจน์ กิติศรีวรรณพันธุ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

7. นายยอดชาย พ่อหลอน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนโพนสวรรค์ราษฎร์-พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

8. นางปราณีต วดีศิริศักดิ์ ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอุเทนพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

9. นายจิระ โภคสวัสดิ์ ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

10. นายวัฒนศักดิ์ พัฒนภูทอง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเชียงยืนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและนำเสนอข้อมูลในประเด็นสำคัญดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
  - 3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - 3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย
  - 3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการ

บริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบเอฟ (F – t-test)
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบที (t – test)
f	แทน	ความถี่
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)

df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
%	แทน	ร้อยละ
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย การวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาแบ่งออกเป็นดังนี้

3.1 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ โดยการใช้การทดสอบที (t-test)

3.2 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการใช้การทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe-Method) หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม

3.3 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การทดสอบเอฟ
(F-test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความ
แตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe-Method)
หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม

3.4 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบที
(t-test)

ตอนที่ 4 เพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
พอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล จำนวน 369 ฉบับ จาก
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 55 แห่ง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 369 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นได้ตรวจความสมบูรณ์และความถูกต้องตามเกณฑ์การให้
คะแนนของแบบสอบถามที่กำหนดไว้ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย
การวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็น
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22
ปรากฏดัง ตาราง 9

ตาราง 9 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ
ขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและจังหวัดที่ตั้งของ
สถานศึกษา

ที่	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง	
		N	ร้อยละ
1	สถานภาพ		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	55	14.90
	ครูผู้สอน	314	85.10
	รวม	369	100.00
2	ขนาดของสถานศึกษา		
	เล็ก	216	58.50
	กลาง	98	26.60
	ใหญ่	55	14.90
	รวม	369	100.00
3	ประสบการณ์ในการทำงาน		
	น้อยกว่า 10 ปี	139	37.70
	ระหว่าง 10 – 20 ปี	132	35.80
	มากกว่า 20 ปี	98	26.60
	รวม	369	100.00
4	จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา		
	นครพนม	213	57.70
	มุกดาหาร	156	42.30
	รวม	369	100.00

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 ครูผู้สอน จำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 85.10 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 ประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70

ประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 10 – 20 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80
 ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 จังหวัด
 นครพนม จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 57.70 จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 156 คน
 คิดเป็นร้อยละ 42.30

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
 และครูผู้สอน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

2.1 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
 และครูผู้สอน โดยรวม

ตาราง 10 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
 และครูผู้สอน โดยรวม

ด้าน	ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.12	0.48	มาก
2	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.13	0.44	มาก
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.20	0.42	มาก
4	ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.12	0.50	มาก
5	ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ	4.17	0.49	มาก
	รวม	4.15	0.42	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
 สถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็น
 รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก
 ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.20$) ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ
 ($\bar{X} = 4.17$) และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.13$)

2.2 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ตาราง 11 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1	จัดทำนโยบายแผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.25	0.62	มาก
2	ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.20	0.57	มาก
3	ติดตาม ประเมิน รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.14	0.63	มาก
4	นำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนานโยบายแผนงานและโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	4.14	0.66	มาก
5	จัดทำแผนงานและโครงการที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา	4.18	0.64	มาก
6	ส่งเสริมการศึกษา วิจัยนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	4.11	0.68	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
7	ดำเนินการตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมด้าน วิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	4.18	0.69	มาก
8	ติดตาม ประเมินผลแผนงาน โครงการและกิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	4.10	0.73	มาก
9	นำผลการติดตาม ประเมินผลไปใช้ในการพัฒนา แผนงาน โครงการและกิจกรรมทางวิชาการที่ ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอน	4.05	0.73	มาก
10	นำผลการติดตาม ประเมินผลไปใช้พัฒนากิจกรรม ส่งเสริมการศึกษาวิจัยนิตศ การบูรณาการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการ เรียนการสอนของสถานศึกษา	4.04	0.75	มาก
11	วางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของ สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.12	0.71	มาก
12	ระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	4.02	0.76	มาก
13	ดำเนินการตามแผนงบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของสถานศึกษา	4.10	0.76	มาก
14	ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานตาม แผนงานงบประมาณของสถานศึกษาที่สนับสนุนการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.15	0.68	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
15	รายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา	4.09	0.72	มาก
16	นำผลการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลมาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณที่สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา	4.10	0.71	มาก
17	บริหารจัดการอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.17	0.74	มาก
18	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนงานให้สอดคล้องตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.15	0.72	มาก
19	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพบรรยากาศในสถานศึกษา	4.08	0.75	มาก
20	ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.05	0.76	มาก
21	สถานศึกษามีการติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	4.12	0.69	มาก
22	จัดทำระบบรายงานผลการดำเนินงานทั้งภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รายงานต่อสาธารณชน และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด	4.06	0.48	มาก
รวม		4.12	0.48	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากระดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ จัดทำนโยบายแผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปี ($\bar{X} = 4.25$) ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.20$) จัดทำแผนงาน โครงการที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.18$)

2.2 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ตาราง 12 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ข้อ	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1	พัฒนาหลักสูตรบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรสถานศึกษา			
2	จัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อกำหนดรายวิชา	4.17	0.57	มาก
3	จัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆทุกระดับชั้น	4.10	0.62	มาก
4	ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับวัย	4.13	0.60	มาก
		4.18	0.61	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
5	นิเทศ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.14	0.71	มาก
6	นำผลการติดตาม ประเมินและรายงานผลการนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มาพัฒนาการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.70	มาก
7	ศึกษา วิเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.10	0.74	มาก
8	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น	4.12	0.69	มาก
9	จัดทำเครื่องมือวัดและหาคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	4.05	0.69	มาก
10	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	4.15	0.71	มาก
11	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.15	0.68	มาก
12	จัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน	4.10	0.67	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
13	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเผชิญสถานการณ์และการแก้ปัญหา	4.14	0.69	มาก
14	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการทดลองมาปฏิบัติจริงในสถานศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.67	มาก
15	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความเพียร มีวินัย รู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคม	4.19	0.67	มาก
16	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	4.18	0.68	มาก
17	จัดกิจกรรมการเรียนรู้อะและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป	4.12	0.66	มาก
18	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน มีความรับผิดชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.16	0.66	มาก
19	มีแนวทางการใช้ ผลิต เผยแพร่สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน	4.11	0.66	มาก
20	ส่งเสริมการพัฒนาสื่อและสร้างแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น	4.11	0.65	มาก
21	จัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ	4.11	0.64	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
22	เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.08	0.69	มาก
23	นำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.14	0.62	มาก
24	จัดทำเครื่องมือวัด ประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.64	มาก
25	ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.64	มาก
26	รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.12	0.70	มาก
27	จัดแสดงผลงาน เผยแพร่ ประกวดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	4.12	0.67	มาก
รวม		4.13	0.44	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากระดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการทดลองมาปฏิบัติจริงในสถานศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.19$) และจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความเพียร มีวินัย รู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคม ($\bar{X} = 4.19$) ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับวัย และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่ง ส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.18$) และพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$)

2.3 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

ตาราง 13 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

ข้อ	ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
1	จัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อ สนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.21	0.58	มาก
2	จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของ ตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.19	0.58	มาก
3	มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาและ พัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.22	0.55	มาก
4	ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.17	0.59	มาก
5	นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.66	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
6	จัดทำแผนงานและโครงการที่ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง	4.24	0.63	มาก
7	มีแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งส่งเสริมความรู้ ทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.23	0.62	มาก
8	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.25	0.64	มาก
9	ส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.26	0.64	มาก
10	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความพอประมาณ มีเหตุผลและรู้จักศักยภาพของตนที่มีอยู่	4.22	0.66	มาก
11	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต	4.20	0.65	มาก
12	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะ ค่านิยมและจริยธรรมเบื้องต้นที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกื้อกูลและรู้จักสามัคคี	4.20	0.66	มาก
13	ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม ชมรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.17	0.67	มาก
14	ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและหลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.14	0.64	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
15	ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	4.12	0.63	มาก
16	นำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนากิจกรรม นักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.20	0.63	มาก
17	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	4.20	0.63	มาก
18	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา สถานศึกษา ชุมชนด้านเศรษฐกิจ หรือสังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.67	มาก
19	ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะ ประโยชน์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.17	0.65	มาก
20	นำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนาการจัด กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ของผู้เรียน	4.17	0.64	มาก
รวม		4.20	0.42	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากระดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.26$) จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.25$) และจัดทำแผนงานและโครงการที่ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง ($\bar{X} = 4.24$)

2.4 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาบุคลากร

ตาราง 14 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาบุคลากร

ข้อ	ด้านการพัฒนาบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
1	จัดทำแผนการดำเนินโครงการส่งเสริมพัฒนาความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้กับครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา	4.17	0.64	มาก
2	ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ประสพการณ์ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.10	0.66	มาก
3	จัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน	4.10	0.68	มาก
4	จัดกิจกรรมให้บุคลากรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสม่ำเสมอ	4.12	0.63	มาก
5	จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.12	0.63	มาก
6	ติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.15	0.64	มาก
7	นำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.12	0.62	มาก
8	ขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.11	0.67	มาก
	รวม	4.12	0.50	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากระดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ จัดทำแผนการดำเนินโครงการส่งเสริมพัฒนาความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้กับครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) ติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.15$) และนำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.12$)

2.5 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

ตาราง 15 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

ข้อ	ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1	สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.58	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมในการดำเนินชีวิต	4.14	0.62	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน	4.20	0.63	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
4	บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.20	0.63	มาก
5	บุคลากรสามารถจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจได้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.67	มาก
6	บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์	4.19	0.67	มาก
7	บุคลากรรู้จักใช้ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ	4.19	0.67	มาก
8	บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์	4.19	0.68	มาก
9	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา	4.19	0.64	มาก
10	ผู้เรียนดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านวัตถุและด้านเศรษฐกิจ	4.14	0.68	มาก
11	ผู้เรียนดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม	4.12	0.64	มาก
12	ผู้เรียนดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม	4.16	0.66	มาก
13	ผู้เรียนดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม	4.15	0.67	มาก
	รวม	4.17	0.49	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากระดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผลพอประมาณกับศักยภาพของตน ($\bar{X} = 4.20$) และบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.20$) สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบร่มรื่น ปลอดภัย เชื่อมต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.19$) และผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา ($\bar{X} = 4.19$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษา ประสพการณ์ในการทำงาน และจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา แบ่งออกเป็นดังนี้

3.1 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ

ตาราง 16 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ

ประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษาพอเพียง	สถานภาพ				t	sig
	ผู้บริหาร สถานศึกษา (N = 55)		ครูผู้สอน (N = 314)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.31	0.36	4.09	0.49	3.19**	.002
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอน	4.27	0.30	4.10	0.46	3.54**	.001
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.37	0.38	4.17	0.42	3.32**	.001
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.24	0.38	4.10	0.52	1.92	.056
5. ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ	4.30	0.39	4.14	0.50	2.66*	.024
รวม	4.30	0.32	4.12	0.43	2.96**	.003

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 พบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการพัฒนาบุคลากรไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอนทั้งโดยรวมและรายด้านที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการใช้การทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe-Method) หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม

ตาราง 17 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	sig
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.94	2	1.47	6.61**	.00
	ภายในกลุ่ม	81.28	366	.22		
	รวม	84.22	368			
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3.02	2	1.51	7.97**	.00
	ภายในกลุ่ม	69.21	366	.19		
	รวม	72.22	368			
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.22	2	.61	3.47*	.03
	ภายในกลุ่ม	64.31	366	.176		
	รวม	65.53	368			
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	1.27	2	.63	2.51	.08
	ภายในกลุ่ม	92.37	366	.25		
	รวม	93.64	368			

ตาราง 17 (ต่อ)

ประสิทธิผลการ บริหาร สถานศึกษาพอเพียง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	sig
5. ด้านผลลัพธ์ภาพ ความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	3.52	2	1.76	7.60**	.00
	ภายในกลุ่ม	84.68	366	.23		
	รวม	88.20	368			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.23	2	1.11	6.54**	.00
	ภายในกลุ่ม	62.34	366	.17		
	รวม	64.57	368			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการพัฒนาบุคลากรไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้ LSD ดังตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบรายค่าประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ LSD

ประสิทธิผลการ บริหารสถานศึกษา พอเพียง	ขนาดของ สถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดของสถานศึกษา		
			ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
			4.05	4.20	4.27
1. ด้านการบริหาร จัดการสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	4.05	-	-.15**	-.21**
	ขนาดกลาง	4.20	-	-	-.07
	ขนาดใหญ่	4.27	-	-	-
2. ด้านหลักสูตรและ การจัดการ เรียนการสอน		$\bar{X}$	4.05	4.20	4.28
	ขนาดเล็ก	4.05	-	-.14**	-.22**
	ขนาดกลาง	4.20	-	-	-.07*
	ขนาดใหญ่	4.28	-	-	-
3. ด้านการจัด กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน		$\bar{X}$	4.15	4.26	4.27
	ขนาดเล็ก	4.15	-	-.11*	-.12*
	ขนาดกลาง	4.26	-	-	-.01
	ขนาดใหญ่	4.27	-	-	-
4. ด้านผลลัพธ์ภาพ ความสำเร็จ		$\bar{X}$	4.08	4.30	4.26
	ขนาดเล็ก	4.08	-	-.21**	-.17*
	ขนาดกลาง	4.30	-	-	.03
	ขนาดใหญ่	4.26	-	-	-
รวม		$\bar{X}$	4.08	4.23	4.26
	ขนาดเล็ก	4.08	-	-.14**	-.17**
	ขนาดกลาง	4.23	-	-	-.03
	ขนาดใหญ่	4.26	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เป็นรายคู่โดยรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางกลางมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.3 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe-Method) หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม

ตาราง 19 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ LSD

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	sig
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.12	2	.56	2.47	.086
	ภายในกลุ่ม	83.10	366	.23		
	รวม	84.22	368			
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.22	2	.61	3.14*	.044
	ภายในกลุ่ม	71.00	366	.19		
	รวม	72.22	368			
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	.85	2	.42	2.40	.092
	ภายในกลุ่ม	64.68	366	.18		
	รวม	65.53	368			
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	1.67	2	.83	3.31*	.037
	ภายในกลุ่ม	91.97	366	.25		
	รวม	93.64	368			

ตาราง 19 (ต่อ)

ประสิทธิผลการ บริหาร สถานศึกษาพอเพียง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	sig
5. ด้านผลลัพธ์ภาพ ความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	.33	2	.16	.68	.51
	ภายในกลุ่ม	87.88	366	.20		
	รวม	88.20	368			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.93	2	.47	2.68	.07
	ภายในกลุ่ม	63.64	366	.17		
	รวม	64.57	368			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้ LSD ดังตาราง 20

ตาราง 20 เปรียบเทียบรายคู่ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ LSD

ประสิทธิผลการ บริหารสถานศึกษา พอเพียง	ประสบการณ์ใน การทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการทำงาน		
			น้อยกว่า 10 ปี	ระหว่าง 10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
			4.14	4.18	4.04
1. ด้านหลักสูตรและ การจัดการ เรียนการสอน	น้อยกว่า 10 ปี	4.14	-	-.04	.10
	ระหว่าง10-20 ปี	4.18	-	-	.14*
	มากกว่า 20 ปี	4.04	-	-	-
2.ด้านกาพัฒนา บุคลากร		$\bar{X}$	4.12	4.20	4.03
	น้อยกว่า 10 ปี	4.12	-	-.08	.08
	ระหว่าง10-20 ปี	4.20	-	-	.17*
	มากกว่า 20 ปี	4.03	-	-	-
รวม		$\bar{X}$	4.14	4.20	4.08
	น้อยกว่า 10 ปี	4.14	-	-.06	.06
	ระหว่าง10-20 ปี	4.20	-	-	.12*
	มากกว่า 20 ปี	4.08	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบรายคู่ประสิทธิผลการบริหาร
สถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความ
คิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
โดยรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง
10-20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์
ทำงานมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็น
ไม่แตกต่างกัน

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10-20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10-20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

3.4 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t-test)

ตาราง 21 เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา

ประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษาพอเพียง	จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา				t	sig
	นครพนม (N = 213)		มุกดาหาร (N = 156)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.09	0.05	4.15	0.44	-1.19	.24
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.12	0.46	4.12	0.42	.14	.89
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.19	0.45	4.21	0.39	-.51	.61
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.13	0.54	4.11	0.45	.34	.74
5. ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ	4.16	0.51	4.17	0.46	-.18	.86
รวม	4.14	0.45	4.15	0.37	-.30	.76

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 พบว่า ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหาร
สถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

การนำเสนอแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
พอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

ตาราง 22 แสดงผลการวิจัยประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ในด้านที่ต้องนำไปหา
แนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง

การบริหารสถานศึกษาพอเพียง	ประสิทธิผล	สรุป
	$\bar{X}$	
1.ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.12	ควรนำไปหาแนวทาง ยกระดับ
2.ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอน	4.13	ควรนำไปหาแนวทาง ยกระดับ
3.ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.20	ไม่จำเป็นต้องหาแนวทาง ยกระดับ
4.ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.12	ควรนำไปหาแนวทาง ยกระดับ
5.ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ	4.17	ไม่จำเป็นต้องหาแนวทาง ยกระดับ
รวม	4.15	

ตาราง 22 แสดงว่าประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมที่จะต้องนำไปหาแนวทางยกระดับ

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากร ส่วนด้านอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ซึ่งผู้วิจัยวิจัยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อร่างเป็นแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 เสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา ปรับปรุงและแก้ไข เมื่อผ่านความเห็นชอบจากปรึกษาวิทยานิพนธ์จึงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำสัมภาษณ์ไว้โดยสรุป ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ให้คำสัมภาษณ์ดังนี้

“...ผู้บริหารต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้กระบวนการบริหารทรัพยากร 4 M ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุติบ (Material) และการบริหารจัดการ (Management) ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า นอกจากนี้จะต้องมีกระบวนการทำงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตามกระบวนการ PDCA คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และ การปรับปรุงแก้ไข (Action)...”

(ไชยา ภาวะบุตร, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2563)

“...น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม บุคลากรทุกคนร่วมกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาพอเพียง กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบ จัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการประจำปีให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินงานตามโครงการ นิเทศและติดตามผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง ...”

(เพลินพิศ ธรรมรัตน์ , สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2563)

“...วิเคราะห์ปัญหา หรือหาสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง มีนวัตกรรมในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน กำกับติดตาม นิเทศภายในและประเมินผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ...”

(ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2563)

“...กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ทำให้เกิดระบบความรู้ ใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา สร้างฐานคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน ทั้งทางด้านวิชาการงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์...”

(จิระนนท์ เมืองจันทร์, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2563)

“...ผู้บริหารต้องกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วม กำกับติดตาม นิเทศ และสะท้อนผลเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา...”

(พิสุทธิ กิตติศรีวรพันธุ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2563)

“...บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องมีเป้าหมายเดียวกัน มีความสามัคคีกันเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา...”

(ไพโรจน์ กิตติศรีวรพันธุ์, สัมภาษณ์, 13 เมษายน 2563)

“...กำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่แผนงานและโครงการของสถานศึกษา...”

(ยอดชาย พ่อหลอน, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2563)

“...น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือการจัดการศึกษาโดยยึดทางสายกลาง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อันได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐาน 2 เงื่อนไขคือมีความรู้ คู่คุณธรรม...”

(ปราณีต วดีศิริศักดิ์ , สัมภาษณ์, 14 เมษายน 2563)

“...น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างทัศนคติ ส่งเสริมความเป็นไทย บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับองค์ความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(จิระ โภคสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 14 เมษายน 2563)

“...ให้ชุมชนส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างทัศนคติที่ดีต่อตนเอง สถานศึกษา และชุมชน บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องร่วมวางแผนงาน เพื่อกำหนดนโยบายของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรม...”

(วัฒน์ศักดิ์ พัฒนภูทอง, สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2563)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญข้างต้นสรุปเป็นแนวทางยกระดับประสิทธิผล การบริหารสถานศึกษาพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ สถานศึกษาต้อง กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีกระบวนการในงาน (PDCA) คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) มีการบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ สูงสุด นอกจากนี้ต้องสร้างความเป็นเอกภาพในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรทุกคน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ สร้างนวัตกรรมและจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ภายใต้กรอบแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และดำเนิน ตามโครงการ มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ให้คำสัมภาษณ์ดังนี้

“...หลักสูตรสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ) เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน ...”

(ไชยา ภาวะบุตร, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2563)

“...จัดทำหลักสูตรบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการนิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมสม่ำเสมอ...”

(เพลินพิศ ธรรมรัตน์ , สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2563)

“...ศึกษาบริบทของสถานศึกษา วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น ทดลองใช้หลักสูตร ติดตาม นิเทศและประเมินหลักสูตร ...”

(ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบุลย์, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2563)

“...ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ โดยใช้สื่อมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสภาพจริง...”

(จีระนันท์ เมืองจันทร์ , สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2563)

“...ปรับปรุงหลักสูตรบูรณาการให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระบุกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน มีการนิเทศ ติดตาม และนำเสนอผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการสะท้อนผล สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูผู้สอนที่มีผลการจัดกิจกรรมดีเด่น และให้เป็นแบบอย่างกับครูผู้สอนคนอื่น...”

(พิสุทธิ กิตติศรีวรพันธุ์ , สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2563)

“...ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการใช้ชีวิต รู้จักแก้ปัญหา สามารถปรับตัวได้ดีในยุคปัญญาประดิษฐ์ ...”

(ไพโรจน์ กิติศรวิรพันธุ์ , สัมภาษณ์, 13 เมษายน 2563)

“...หลักสูตรสถานศึกษามีการบูรณาการตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้ ในทุกสาระการเรียนรู้ ให้ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนการสอนและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน...”

(ยอดชาย พ่อหลอน, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2563)

“...แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ร่วมประชุมและสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายโดยยึดหลักสูตรแกนกลาง ...”

(ปราณีต วดีศิริศักดิ์ , สัมภาษณ์, 14 เมษายน 2563)

“...ให้ความสำคัญกับท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมกับชุมชน เนื่องจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ ทางสายกลาง ดังนั้น การจัดการองค์ความรู้ที่ให้วิถีชีวิตและหลักปรัชญาแทรกเข้ามาในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่จะบูรณาการได้ แต่จะต้องยึดหลักของความ เป็นท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม...”

(จิระ โภคสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 14 เมษายน 2563)

“...ส่งเสริมให้มีการนำความรู้โดยหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น เน้นการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น...”

(วัฒน์ศักดิ์ พัฒนภูทอง, สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2563)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญข้างต้นสรุปเป็นแนวทางยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้น ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรขึ้นมา เพื่อประชุมวางแผน ศึกษาบริบทของสถานศึกษา วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน โดยสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบริบทของชุมชน (3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ) นำหลักสูตรไปทดลองใช้ นิเทศ ติดตาม และประเมินหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนซึ่ง ครูผู้สอนต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคนในทุกระดับชั้น และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยต้องระบุงิจกรรมที่ใช้อย่าง ชัดเจน ซึ่งต้องเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการลงมือ ปฏิบัติจริง มีสื่อมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการนิเทศ ติดตาม และ นำเสนอผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการสะท้อนผลเพื่อหาแนวทาง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ต้องส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาให้ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน การอยู่ร่วมกับธรรมชาติของผู้เรียน

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ให้ คำสัมภาษณ์ดังนี้

“...ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรพัฒนาแนวคิด หลักการ ปฏิบัติในการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงอย่างต่อเนื่อง เชิญบุคลากรภายนอกมาอบรม ทำให้เกิดองค์ความรู้ เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง จนนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน...”

(ไชยา ภาวะบุตร, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2563)

“...ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจใน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรมจริยธรรมในตัวและเป็นแบบอย่างที่ดีใน การบริหารสถานศึกษาพอเพียงผู้บริหารเองต้องสื่อสารกับบุคลากรให้เข้าใจถึงเป้าหมาย กำหนดผู้รับผิดชอบ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนกล้าคิด กล้าทำ ให้อิสระในการทำงาน สร้างขวัญ กำลังใจ และสิ่งสำคัญที่สุดทุกคนต้องมีความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน...”

(เพลินพิศ ธรรมรัตน์, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2563)

“...ส่งเสริมการพัฒนาครู มีแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน สำนวจความต้องการของบุคลากร มีการนิเทศภายใน โดยการใช้ PLC เพื่อเป็นการติดตาม และควรจัดให้มีรูปแบบการพัฒนาระบบ Online และระบบเผชิญหน้า Face to face...”

(ยศกร ลีทิตต์กดีไพบูลย์, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2563)

“...ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนใช้สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนแบบ Online และสร้างเครือข่ายการทำงานโดยการบูรณาการกับทุกภาคส่วน...”

(จิระนันท์ เมืองจันทร์ , สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2563)

“...ครูผู้สอนควรศึกษาหาความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับตนเอง เช่น การอบรม Online ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาก็ต้องสนับสนุนในด้านอุปกรณ์ต่าง ๆ ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ เข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น และยกย่องเชิดชูครูผู้สอนที่จัดกิจกรรมบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จ...”

(พิสุทธิ กิตติศรีวรพันธุ์ , สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2563)

“...สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน...”

(ไพโรจน์ กิตติศรีวรพันธุ์ , สัมภาษณ์, 13 เมษายน 2563)

“...บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน กำหนดเป็นตัวชี้วัดในการประเมินทุกระดับโดยมีร่องรอยหลักฐานประกอบการประเมิน...”

(ยอดชาย พ่อหลอน, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2563)

“...ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาความรู้ ความสามารถ และศักยภาพ ของตนเองทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ของทุกคนในสถานศึกษา จากการลงมือปฏิบัติ อันเกิดจากกระบวนการคิดและถอด บทเรียน (Active Learning)...”

(ปราณีต วดีศิริศักดิ์ , สัมภาษณ์, 14 เมษายน 2563)

“...จัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความ พอประมาณ มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันในตัว เพื่อสร้างความพร้อมในการรับมือกับการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา...”

(จิระ โภคสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 14 เมษายน 2563)

“...ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สถานศึกษา สามารถแก้ปัญหา มีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา...”

(วัฒน์ศักดิ์ พัฒนภูทอง, สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2563)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญข้างต้นสรุปเป็นแนวทางยกระดับประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากร คือ การพัฒนาบุคลากรนั้น สถานศึกษาต้องจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีโดยมีโครงการพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษา มีการสำรวจความต้องการของบุคลากร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดความตระหนักและ นำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ โดยใช้วิธีการอบรม หรือการศึกษาดูงาน จนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้เต็มที่ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนการสอนได้หลากหลาย นอกจากนี้การสร้างแรงจูงใจก็เป็นสิ่งสำคัญอีก อย่างหนึ่ง เพราะเป็นการกระตุ้นการทำงานของครูผู้สอน ให้กล้าคิด กล้าทำ สร้างสรรค์ ผลงานต่างๆ โดยที่ต้องให้อิสระในการทำงาน เชื่อมมั่นในตัวผู้รับผิดชอบงานต่างๆ ยกย่อง เชิดชูเกียรติสำหรับบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านการจัดการเรียน การสอน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนอื่น มีความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน สร้างภาคี

เครือข่ายการทำงานโดยการบูรณาการกับทุกภาคส่วน เน้นการกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Active Learning) จากการลงมือปฏิบัติ มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนสนใจ และมีการนิเทศภายใน โดยใช้ PLC เพื่อเป็นการติดตาม เช่น การพัฒนาระบบ Online และระบบเผชิญหน้า Face to face เพื่อกระตุ้นการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา จนสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และนำเสนอข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของ

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

5. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

6. เพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน

3. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษามีความแตกต่างกัน

4. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานมีความแตกต่างกัน

5. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,253 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 81 คน และครูผู้สอน จำนวน 3,172

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2562 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970, pp. 607-610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2560, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 346 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 369 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 55 คน และครูผู้สอนจำนวน 304 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (บุญชม ศรีสะอาด. 2560, หน้า 49)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับประสิทธิผลผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ในองค์ประกอบซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของการประเมิน

สถานศึกษาพอเพียง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

สำหรับการกำหนดค่าระดับตามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการกำหนดเกณฑ์น้ำหนักคะแนน ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 แบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

4. การจัดการทำข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม จำนวน 369 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนโดยใช้ค่าสถิติดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.1.3 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

5.2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างคะแนนรายข้อที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC)

5.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคมีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

5.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

5.3.2 การวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพและจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนการเปรียบเทียบ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ใช้การทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe-Method) หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อ มูลประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 สรุปผลได้ ดังนี้

1. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ และด้านหลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอน
2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพโดยรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นมากกว่า ครูผู้สอนเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จมี ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการพัฒนา บุคลากรไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอนทั้ง โดยรวมและรายด้านที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
3. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหาร จัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านผลลัพธ์ภาพ ความสำเร็จมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการพัฒนาบุคลากรไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและ

ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10–20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10-20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้อื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. แนวยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากร สรุปจากคำสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

6.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกระบวนการทำงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (PDCA) และต้องบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กำหนดนโยบาย แผนปฏิบัติการ โครงการให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินงานตามโครงการ นิเทศและติดตามอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์ปัญหา หรือหาสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงและสร้างนวัตกรรมในการทำงาน โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องมีเป้าหมายเดียวกัน มีความสามัคคีกัน สร้างขวัญและกำลังใจ มุ่งจัดการศึกษาโดยยึดทางสายกลางภายใต้กรอบแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วม กำกับติดตาม นิเทศ และสะท้อนผลเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา

6.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ต้องศึกษาบริบทของสถานศึกษา วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร จัดทำหลักสูตรบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในทุกระดับชั้น ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำหลักสูตรที่ได้ไปทดลองใช้ นิเทศ ติดตาม และประเมินหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงสร้างสรรค์ (Active Learning) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้ด้วยตนเองมีทักษะในการใช้ชีวิต รู้จักแก้ปัญหา นอกจากนี้ต้องส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ สร้างสื่อมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และนิเทศ ติดตาม การนำเสนอผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการสะท้อนผล

6.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรพัฒนาความรู้ หลักการปฏิบัติและตระหนักถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงสำรวจความต้องการของบุคลากรเพื่อจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร ใช้กระบวนการ PLC เพื่อเป็นการนิเทศ ติดตามผล นอกจากนี้ต้องให้อิสระในการทำงาน เชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา กระตุ้นการทำงานโดยสร้างขวัญกำลังใจ และมีความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ โดยอาศัยการอบรม การศึกษาดูงาน จนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้ มีรูปแบบการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลาย เพื่อกระตุ้นการทำงานของครูผู้สอน ยกย่องเชิดชูเกียรติครูผู้สอนที่จัดกิจกรรมบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จและมีผลงานเชิงประจักษ์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยอภิปรายผลตามผลการวิจัย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อยู่ในระดับมาก ” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความตื่นตัวที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงานในสถานศึกษา

พอเพียงที่เป็นต้นแบบ เกิดทักษะในการทำงานเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการประสานความร่วมมือกับชุมชน และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้ระดมทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารจัดการจากทุกภาคีเครือข่าย และมีนวัตกรรมในการทำงานเพื่อพัฒนาผลงานให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยเน้นให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมในด้านการจัดการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุภาวงศ์ ระเบียบ (2559 , บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่าการบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังนี้

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาแต่ละแห่ง ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยได้จัดกิจกรรมบูรณาการที่มีความหลากหลายของเนื้อหาตามสภาวะภูมิสังคมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีวิถีคิดที่หลากหลาย มีทักษะการดำเนินชีวิต ตลอดจนมีอุปนิสัยและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส พัฒนศิริ (2560 , หน้า 126) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ

โรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อันดับที่ 2 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อันดับที่ 3 คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.2 ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ พบว่า ด้านผลลัพธ์ภาพ

ความสำเร็จตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีคุณลักษณะของความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการแบ่งปัน มีความสามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเพื่อเอื้อแก่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตนและสอดคล้องกับภูมิสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ให้กับตนเองและสถานศึกษา และผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญฺ์ แซ่จัน (2561 , หน้า 186) ที่ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมโรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมากในด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นอันดับที่ 2 และ 3 การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน และด้านการบริหารจัดการศึกษา เป็นอันดับที่ 4-5 ตามลำดับ

1.3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า ด้านหลักสูตร

และการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติตนของทุกคนในสังคม เป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ใช้คุณธรรมนำความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน พัฒนาชาติ นอกจากนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งได้จัดการเรียนบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหน่วยการเรียนรู้

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตราฐานการเรียนรู้ นิเทศ ติดตามประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เผยแพร่หน่วยการเรียนรู้ และพัฒนางานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้นตามมาตราฐานการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงคุณค่า การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ประยุกต์ต่อยอด สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดความสมดุลพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา จำทำให้ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา เอกนิพนธ์ (2551, หน้า 202) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพโดยรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นมากกว่า ครูผู้สอนเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการพัฒนาบุคลากรไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน ” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ มุมมอง ทักษะคติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามุ่งปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการเพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะที่เดียวกันครูผู้สอนมุ่งสร้างผลสำเร็จที่เกิดกับผู้เรียน นำมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสอน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนในการดำเนินชีวิต ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้สถานศึกษาทุกแห่งบริหารจัดการให้เป็นแบบอย่างในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ มีความเข้าใจ เห็นความสำคัญและตระหนักในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชทานให้เป็นหลักคิด หลักปฏิบัติให้ผู้เรียนมีวิถีชีวิตมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาดา สุขสว่าง (2557 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนการสอน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่าด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษามีความ

แตกต่างกัน ” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความพร้อมด้านทรัพยากรที่จะใช้ในการบริหารในการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพร้อมของงบประมาณ บุคลากร และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา และการมองเห็นคุณค่าของผลที่ได้รับจากการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมั่งบประมาณ และบุคลากรในการจัดการศึกษามากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กกว่า ดังนั้น การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดต่าง ๆ จึงมีแนวโน้มที่จะแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชามญฺ์ แซ่จั้น (2561 , 187) ที่ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่าครูที่มีขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ยกเว้นเพียงด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า “ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานมีความแตกต่างกัน ” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื่องจากการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษานั้นบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนจะเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในการปฏิบัติตน ระดับบุคคล และการปฏิบัติงานในระดับสถานศึกษา ซึ่งบุคลากรครูจึงสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับบุคคล และปฏิบัติงานในระดับสถานศึกษาได้อย่าง

เหมาะสมกับตนเอง รวมถึงการมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาพอเพียงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมของบุคคลที่เข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุเทน เจริญภูมิ (2560, หน้า 190) ที่ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 แตกต่างกัน สำหรับผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานและขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า “ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิถีดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้บังคับบัญชาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้นำอ้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการสอดแทรกในกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามนโยบาย และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 4) พ.ศ. 2562

โดยเฉพาะที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ความว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรมีการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในทุก ๆ ด้านให้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้สนใจนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกระบวนการทำงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและต้องบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 สถานศึกษาต้องกำหนดนโยบาย น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี ดำเนินงานตามโครงการ นิเทศและติดตามอย่างต่อเนื่อง

1.3 นำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย แผนงาน โครงการ ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร จัดทำหลักสูตรบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ครูผู้สอนมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนการสอน ระบุกิจกรรมให้ชัดเจน มีการนิเทศติดตาม และให้นำเสนอผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการสะท้อนผล

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.1 มีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 มีระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถ แก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง ได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อม

3.4 ติดตามผล และนำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการพัฒนาบุคลากร

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรพัฒนาความรู้ หลักการปฏิบัติและตระหนักถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียง

4.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา

4.3 ให้อิสระในการทำงาน กระตุ้นการทำงานโดยสร้างขวัญกำลังใจ สร้างภาคีเครือข่ายการทำงาน และมีความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน

5. ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ

5.1 สถานศึกษาสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบุคลากรรวมถึงผู้เรียน มีการแบ่งปัน สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับภูมิสังคม

5.3 ผู้เรียนดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้มาเป็นข้อมูลพิจารณาประกอบในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

2.2 ควรศึกษาปัจจัย และสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง

2.3 ควรศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนโดยรอบสถานศึกษา

2.4 ควรมีการจัดทำเอกสาร คู่มือการบริหารงานสถานศึกษาพอเพียงให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษาพอเพียงให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม _____ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2560. พ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____ (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ การศึกษาให้ คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____ (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____ (2552). แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- _____ (2552). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่ง ประเทศไทย.
- _____ (2553). Roadmap จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อการขับเคลื่อน หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- _____ (2554). แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. . (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560.พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัญพินา เชื่อมขิต. สร้างหลักคิดพิชิตโลกร้อน ใส่ใจเอื้ออาทรทุกขั้นตอน อย่างพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ: มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- เกษม วัฒนชัย (2550, 11-17 พฤษภาคม). ถอดรหัสเศรษฐกิจพอเพียงเวอร์ชันการศึกษา, มติชนสุดสัปดาห์, ปีที่ 27 ฉบับที่ 1395.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2552). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2554). *การคิดเชิงบูรณาการ* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ชัดเชสมิเดีย.

คณะกรรมการการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียน.

(2550). *การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงาน. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนา*

ผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง*.

กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). *การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจ*

พอเพียง. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

คำนาย อภิปรัชญาสกุล. (2558). *เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดีย

แอนด์พับลิชซิง จำกัด.

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. (2550). *รายงานการพัฒนาคนแห่ง*

ประเทศไทย 2550. กรุงเทพฯ. ม.ป.พ.

โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง. (2551). *ความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*.

กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

ฉันท ชาติทอง .(2550). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ : รามการพิมพ์.

จกกล ผลประสาท. (2553). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ*

โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านยางวิทยา อำเภอชุมพวง

จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

จันทร์ทิพย์ เสตะพยัคฆ์. (2553). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้*

แบบบูรณาการ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช ธรรมปิยา. (2556). *ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...*

สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้ง

แอนด์พับลิชซิง จำกัด (มหาชน).

- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2556). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับการเพิ่มสมรรถนะในการพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : ดาวฤกษ์คอมมูนิเคชั่น จำกัด.
- จุฑามาศ พัฒนศิริ. (2560). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ ค.ม นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณัฐรญา พวงจันทร์. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตดุสิต : วิทยานิพนธ์ ค.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- ทีศนา แชมมณี. (2550). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2558). ถอดรหัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทวิล ศรีสองเมือง. (2551). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทยรัฐออนไลน์. กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา. <https://www.thairath.co.th/content/476724>. 20 พฤศจิกายน 2562.
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธน เทพพิตุพงษ์. (2555). การพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังวาลวิทยา จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ปรัชญา เวสารัชช์. (2550). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์
- ปรียาดา สุขสว่าง . (2557) *การบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 .* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2550). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา*. วารสารวิชาการ ฉบับที่ 4. กรุงเทพฯ : องค์การคำ สกสค.
- พรชัย เจดามาน. *เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน*. (ออนไลน์) . แหล่งที่มา. <https://www.oknation.net/blog/jedaman/2013/02/18/entry-1>. 16 ตุลาคม 2562.
- พรนภา เอกนิพนธ์. (2551) *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 .*วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิชามญฐ์ แซ่จัน .(2561) *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร .* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- พิพัฒน์ แก้วใส. (2557). *การนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร :* วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พิสมัย นันท. (2555). *การจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มโรงเรียนตำหนักไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 .* สารนิพนธ์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2557). *ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง*. (ออนไลน์) . แหล่งที่มา. http://www.chaipat.or.th/site_content. 16 ตุลาคม 2562.
- มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2557). *วิฤติเศรษฐกิจกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง
- เยาวเรศ ภัคดีวิจิตร. (2557). *เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการวันส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน*. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

รัตนา เนื่องแก้ว. (2550). *ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนงานวิชาการ.*

วิทยานิพนธ์ ร.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

วิชัย วงศ์ใหญ่. (2554). *นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ สู่ความเป็นพลเมืองดี.*

กรุงเทพฯ: อาร์แอนด์ปรินต์.

ศรวรรณ พันธุ์ดงยาง. (2554). *การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้*

แบบบูรณาการ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนนิคมลำปาว

วิทยา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม:

ศิลป์ชัย อ่วงตระกูล. (2552). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษ*

แบบเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 4. . วิทยานิพนธ์

ค.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ศรีสุภาวงศ์ ะเรจิง. (2559). *การบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลัก*

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สวนสุนันทา.

สังัด อุดทรานันท์. (2552). *ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.*

สมรภูมิ อ่อนอุ้น และธานี เกสทอง. (2557). *แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลัก*

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สมหญิง ใหญ่พงศกร. (2557). *การพัฒนานักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*

โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สมเดช สาวันดี . (2553). *การนำเสนอการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาพื้นฐาน*

ต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 .

วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุเทพ อ่วมเจริญ. (2555). *การออกแบบการสอน:เอกสารประกอบการสอนสาขา*

หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สุธาทิพย์ พิศพลาด. (2551). การศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติงานครูในโรงเรียนแกนนำตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุรัสวดี จินดาเนตร. (2553). การพัฒนาคู่มือการสอนโครงการคณิตศาสตร์สำหรับครูในช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : ม.ป.พ.
- สุรียา มนตรีภักดี. (2555). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของขอบังคับคุรุสภา 2548 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมเพชร เรืองมนตรี. (2551). การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (2557). แผนยุทธศาสตร์การบูรณาการ การขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2560). ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2551). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- _____ (2555). จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ กว่า 1 ทศวรรษ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . (2560). คู่มือการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ ฯ : แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 . พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ ฯ : พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานทางการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย .
- สุทธาทิพย์ พิศลลาด. (2551). *การศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของครูในโรงเรียนแกนนำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัชชา พันเลิศพานิชย์. (2558). *การพัฒนาภาวะผู้นำตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา. <https://www.gotoknow.org/posts/573158>. 22 พฤศจิกายน 2562.
- อุเทน เจริญภูมิ. (2560). *การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครราชสีมา. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- Beord, L.A. 2003. *The Effects of Integrated Mathematics and Children's Literature on Mathematics Achievement and Mathematics Anxiety by Gender*. Available from: http://www.ib.umi.com/dissertations/preview_cll3084193.
- Cook, Spike C. (2009). *Making Connections: Implementing an Integrated Thematic Instruction Curriculum Model to Assist Teachers of at-risk Middle School Students*. *Dissertation Abstracts International*,
- Diosdado M. San Antonio, Nelson S. Morales, Jr Leo S. Moral. (2011). *Module-Based Professional Development for Teachers: a Cost-Effective Philippine Experiment*. Department of Education, Republic of the Philippines, 15(2), 157-169.
- Tolevski, Jonushevo, Pejchinovska. (2011). *Teacher's Development in Relation to Evaluation-Learning team as a Possibility for more Effective Assessment of Student's Achievement*. *Journal Plus Education/Education Plus*, 7(1), 4-57.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภาวะบุตร คณบดีคณะครุศาสตร์และประธาน
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
3. ดร. ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
4. ดร.พรนภา เอกนิพนธ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนรามราชพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 22
5. นางทิพวรรณ เสนจันทร์ดิษฐ์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนอุเทนพัฒนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 22

**ผู้เชี่ยวชาญที่แนวทางยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22**

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภาวะบุตร คณบดีคณะครุศาสตร์และประธาน
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิศ ธรรมรัตน์ กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
3. ดร.ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
4. นางจิระนันท์ เมืองจันทร์ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 22
5. ดร.พิสุทธิ์ กิตติศรีวรพันธุ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนไชยบุรีวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
6. นายไพโรจน์ กิตติศรีวรพันธุ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
7. นายยอดชาย พอหลอน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนโพนสวรรค์ราษฎร์พัฒนา สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

8. นางปราณีต วดีศิริศักดิ์
ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอุเทนพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
9. นายจิระ โภคสวัสดิ์
ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
10. นายวัฒนศักดิ์ พัฒนภูทอง
ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเชียงใหม่วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๙๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๕๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไธล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๕๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๑๐๙๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๕๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย โพไพล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๙๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ใช้ขบวนการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๓๕๒๑๒๒๕๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย โพไพล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขออนุญาตท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรชัยคุณ)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๑๐๙๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอุเทนพัฒนา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๙๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไหล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

"อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร"

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๙๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนรามราชพิทยาคม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๕๒๑๒๒๔๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชชัย ไพโหล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๑๑๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโพสนสวรรค์ราชภัฏพัฒนา
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีตาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๔๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไทไหล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์ท่านอนุญาตให้นักศึกษาทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีตาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๑๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยบุรีวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๔๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพโกล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอตกลงใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์ท่านอนุญาตให้นักศึกษาทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๑๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนาจวราชภัฏรังสรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๕๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไหล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอยืมเครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขออนุญาตยืมทำอนุญาตให้นักศึกษาทำการยืมเครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชัยคุณ)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๑๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีตาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๕๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไหล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์ท่านอนุญาตให้นักศึกษาทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรชัยคุณ)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีตาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๑๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิคมโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนภูลังกาพิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๙๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไทไหล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอตกลงใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาริวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์ท่านอนุญาตให้นักศึกษาทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๒๑๔๐๑๒๒๕๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย โพธิ์ไพล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายภคพล ศติวัฒน์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพ รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๑๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๑๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

"อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร"

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิติโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๔๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไหล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขออนุญาตจากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายภคพล คติวัฒน์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

"อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร"

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๓๘๘๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.โชยา ภาวะบุตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๕๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพโหล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอขอบขานุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ ฮว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๓๘๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิคโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินทิศ ธรรมรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีตาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๙๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย โพไพล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชัยคุณกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๑๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีตาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๓๘๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน ดร.ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๕๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย โพไพล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอขอบขออนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรรัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๓๘๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีตาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๔๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย โพธิ์ไธล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชิตญกรณม์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีตาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๓๘๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายวัฒน์ศักดิ์ พัฒนภูทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๙๓๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพทิล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอขอบขานุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๓๘๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นายจิระ โภคสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๕๓๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย โพไพล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๓๘๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นางปราณีต วตศิริศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีตาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๕๒๑๒๒๕๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไหล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๔๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีตาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๓๘๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิคมโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโพนสวรรค์ราษฎร์พัฒนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวมัลลิกา สีดาเดช รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๒๕๑๓๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย โพไพล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวมัลลิกา สีดาเดช โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๒๘๕๕ ๑๘๔๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง

5 ด้านประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนานุเคราะห์และด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

คำตอบจากแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในภาพรวม โดยไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแต่ประการใดจึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวมัลลิกา สีตาเดช

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. สถานภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอน

2. ขนาดสถานศึกษา

สถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 499 คน

สถานศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 – 1,499 คน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

น้อยกว่า 10 ปี

ระหว่าง 10 – 20 ปี

มากกว่า 20 ปี

4. จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา

นครพนม

มุกดาหาร

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

พอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับคุณภาพประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงตามสภาพที่ปรากฏจริงในสถานศึกษาของท่าน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
การบริหารจัดการสถานศึกษา						
0.	การดำเนินงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้	✓				

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อ 0 ผู้ตอบคำถามเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องประสิทธิผลการดำเนินงานหมายเลข 5 แสดงว่าท่านมีความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาของการบริหารสถานศึกษาพอเพียง “ การดำเนินงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้ ” อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
การบริหารจัดการสถานศึกษา						
1	จัดทำนโยบายแผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปี					
2	ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา					
3	ติดตาม ประเมิน รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา					
4	นำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนานโยบาย แผนงาน และโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา					
5	จัดทำแผนงานและโครงการที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา					
6	ส่งเสริมการศึกษา วิจัยนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน					
7	ดำเนินการตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
การบริหารจัดการสถานศึกษา						
8	ติดตาม ประเมินผลแผนงาน โครงการและกิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอน					
9	นำผลการติดตาม ประเมินผลไปใช้ในการพัฒนา แผนงาน โครงการและกิจกรรมทางวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนรู้การสอน					
10	นำผลการติดตาม ประเมินผลไปใช้พัฒนา กิจกรรม ส่งเสริมการศึกษาวิจัยนิตศ การบูรณาการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการ สอนของสถานศึกษา					
11	วางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของ สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
12	ระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา					
13	ดำเนินการตามแผนงบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษา					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
การบริหารจัดการสถานศึกษา						
14	ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานงบประมาณ					
15	รายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา					
16	นำผลการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลมาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณที่สนับสนุน					
17	บริหารจัดการอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
18	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนงานให้สอดคล้องตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
19	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพบรรยากาศในสถานศึกษา					
20	ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
21	สถานศึกษามีการติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน					
22	จัดทำระบบรายงานผลการดำเนินงานทั้งภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รายงานต่อสาธารณชน และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
23	พัฒนาหลักสูตรบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรสถานศึกษา					
24	จัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อกำหนดรายวิชา					
25	จัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆทุกระดับชั้น					
26	ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับวัย					
27	นิเทศ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
28	นำผลการติดตาม ประเมินและรายงานผลการนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มาพัฒนาการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
29	ศึกษา วิเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
การบริหารจัดการสถานศึกษา						
30	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น					
31	จัดทำเครื่องมือวัดและหาคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ					
32	จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ					
33	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
34	จัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน					
35	จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเผชิญสถานการณ์และการแก้ปัญหา					
36	จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยเน้นการทดลองมาปฏิบัติจริงในสถานศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
37	จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความเพียร มีวินัย รู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคม					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
38	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม					
39	จัดกิจกรรมการเรียนรู้และปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป					
40	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน มีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข					
41	มีแนวทางการใช้ ผลิต เผยแพร่สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน					
42	ส่งเสริมการพัฒนาสื่อและสร้างแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น					
43	จัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ					
44	เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
45	นำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
46	จัดทำเครื่องมือวัด ประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
47	ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
48	รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
49	จัดแสดงผลงาน เผยแพร่ ประกวดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้					
ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน						
50	จัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
51	จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
52	มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน						
53	ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
54	นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
55	จัดทำแผนงานและโครงการที่ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง					
56	มีแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งส่งเสริมความรู้ ทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
57	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
58	ส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
59	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความพอประมาณ มีเหตุผลและรู้จักศักยภาพของตนเองที่มีอยู่					
60	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน						
61	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะ ค่านิยมและจริยธรรม เบื้องต้นที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกื้อกูลและรู้จักสามัคคี					
62	ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม ชมรมตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง					
63	ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและหลัก คำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
64	ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง					
65	นำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนากิจกรรม นักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
66	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิต อาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
67	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา สถานศึกษา ชุมชนด้านเศรษฐกิจ หรือสังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
68	ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณะประโยชน์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
69	นำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ของผู้เรียน					
ด้านการพัฒนาบุคลากร						
70	จัดทำแผนการดำเนินโครงการส่งเสริมพัฒนาความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้กับครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา					
71	ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ประสพการณ์ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน					
72	จัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน					
73	จัดกิจกรรมให้บุคลากรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสม่ำเสมอ					
74	จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
75	ติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
76	นำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่					
77	ขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ						
78	สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
79	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมในการดำเนินชีวิต					
80	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน					
81	บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
82	บุคลากรสามารถจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจได้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
83	บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์					

ข้อ	รายการประเมิน	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ						
84	บุคลากรรู้จักใช้ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ					
85	บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์					
86	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา					
87	ผู้เรียนดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านวัตถุและด้านเศรษฐกิจ					
88	ผู้เรียนดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม					
89	ผู้เรียนดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม					
90	ผู้เรียนดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม					

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สรุปการพิจารณาความสอดคล้องรายชื่อของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
พอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ตาราง 23 สรุปการพิจารณาความสอดคล้องรายชื่อของข้อมูลพื้นฐาน
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย

ตาราง 24 สรุปการพิจารณาความสอดคล้องรายชื่อของประสิทธิผลการบริหาร
สถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
51	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
52	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
54	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
55	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
56	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
57	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
58	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
59	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
60	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
61	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
62	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
63	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
64	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
65	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
66	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
67	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
68	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
69	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
70	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
71	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
72	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
73	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
74	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
75	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
76	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
77	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
78	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
79	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
80	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
81	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
82	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
83	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
84	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
85	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
86	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
87	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
88	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
89	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย
90	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เห็นด้วย

ภาคผนวก จ

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตาราง 25 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของประสิทธิผลการบริหาร
สถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ด้านที่	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1. การบริหารจัดการสถานศึกษา ค่าความเชื่อมั่น 0.95	1	0.66
	2	0.63
	3	0.67
	4	0.59
	5	0.66
	6	0.53
	7	0.57
	8	0.61
	9	0.67
	10	0.72
	11	0.69
	12	0.57
	13	0.57
	14	0.58
	15	0.60
	16	0.73
	17	0.77
	18	0.70
	19	0.71
	20	0.70
	21	0.74
	22	0.73

ตาราง 25 (ต่อ)

ด้านที่	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
	23	0.78
	24	0.76
	25	0.71
	26	0.73
	27	0.70
	28	0.66
	29	0.64
	30	0.67
	31	0.71
	32	0.72
	33	0.78
	34	0.84
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	35	0.80
ค่าความเชื่อมั่น 0.97	36	0.78
	37	0.74
	38	0.76
	39	0.72
	40	0.80
	41	0.74
	42	0.78
	43	0.76
	44	0.82
	45	0.72
	46	0.75
	47	0.65
	48	0.62

ตาราง (ต่อ)

ด้านที่	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
	49	0.64
	50	0.64
	51	0.52
	52	0.76
	53	0.55
	54	0.72
	55	0.72
	56	0.80
	57	0.75
	58	0.78
3. ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน	59	0.71
ค่าความเชื่อมั่น 0.96	60	0.73
	61	0.76
	62	0.75
	63	0.77
	64	0.72
	65	0.80
	66	0.70
	67	0.78
	68	0.76
	69	0.78
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	70	0.84
ค่าความเชื่อมั่น 0.95	71	0.79
	72	0.81
	73	0.86
	74	0.86

ตาราง 25 (ต่อ)

ด้านที่	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
	75	0.87
	76	0.82
	77	0.77
	78	0.78
	79	0.77
	80	0.80
	81	0.84
	82	0.80
5. ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ	83	0.84
ค่าความเชื่อมั่น 0.98	84	0.86
	85	0.90
	86	0.87
	87	0.83
	88	0.83
	89	0.77
	90	0.76
ค่าอำนาจจำแนกมีค่า อยู่ระหว่าง 0.52 – 0.90		
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่า 0.98		

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผล

ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปมาลงในตาราง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Group Statistics

Status	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
AA ผู้บริหารสถานศึกษา	55	4.3058	.36104	.04868
ครูผู้สอน	314	4.0856	.48921	.02761
BB ผู้บริหารสถานศึกษา	55	4.2727	.30445	.04105
ครูผู้สอน	314	4.1006	.45861	.02588
CC ผู้บริหารสถานศึกษา	55	4.3700	.38183	.05149
ครูผู้สอน	314	4.1682	.42204	.02382
DD ผู้บริหารสถานศึกษา	55	4.2432	.38295	.05164
ครูผู้สอน	314	4.1023	.52048	.02937
EE ผู้บริหารสถานศึกษา	55	4.3035	.38672	.05215
ครูผู้สอน	314	4.1423	.50211	.02834
Total ผู้บริหารสถานศึกษา	55	4.2990	.31751	.04281
ครูผู้สอน	314	4.1198	.42907	.02421

AA คือ ด้านบริหารจัดการ

BB คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

CC คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

DD คือ ด้านการพัฒนานุเคราะห์

EE คือ ด้านผลลัพธ์และภาคความสำเร็จ

Total คือ รวมความคิดเห็นประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
aa	Between Groups	26.871	2	13.435	37.028	.000
	Within Groups	128.447	354	.363		
	Total	155.318	356			
bb	Between Groups	3.081	2	1.540	5.739	.004
	Within Groups	95.009	354	.268		
	Total	98.089	356			
cc	Between Groups	1.677	2	.838	3.626	.028
	Within Groups	81.851	354	.231		
	Total	83.528	356			
dd	Between Groups	.685	2	.343	1.611	.201
	Within Groups	75.247	354	.213		
	Total	75.932	356			
Total1	Between Groups	4.883	2	2.441	17.161	.000
	Within Groups	50.359	354	.142		
	Total	55.242	356			
ee	Between Groups	1.086	2	.543	3.672	.026
	Within Groups	52.363	354	.148		
	Total	53.449	356			
ff	Between Groups	3.031	2	1.515	8.945	.000
	Within Groups	59.978	354	.169		
	Total	63.009	356			
gg	Between Groups	.803	2	.402	2.704	.068
	Within Groups	52.583	354	.149		
	Total	53.386	356			
hh	Between Groups	1.304	2	.652	3.873	.022
	Within Groups	59.579	354	.168		
	Total	60.883	356			
Total2	Between Groups	1.412	2	.706	6.210	.002
	Within Groups	40.255	354	.114		
	Total	41.668	356			

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
AA	Between Groups	2.936	2	1.468	6.611	.002
	Within Groups	81.283	366	.222		
	Total	84.219	368			
BB	Between Groups	3.015	2	1.508	7.973	.000
	Within Groups	69.208	366	.189		
	Total	72.224	368			
CC	Between Groups	1.218	2	.609	3.466	.032
	Within Groups	64.313	366	.176		
	Total	65.531	368			
DD	Between Groups	1.267	2	.633	2.509	.083
	Within Groups	92.373	366	.252		
	Total	93.640	368			
EE	Between Groups	3.519	2	1.759	7.604	.001
	Within Groups	84.684	366	.231		
	Total	88.203	368			
Total	Between Groups	2.228	2	1.114	6.541	.002
	Within Groups	62.342	366	.170		
	Total	64.571	368			

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

2. ท่านมีแนวทางหรือกระบวนการพัฒนา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีแนวทางหรือกระบวนการพัฒนา ด้านบุคลากรเพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความอนุเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวมัลลิกา สีตาเดช
นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ซ
ภาพประกอบการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

**ภาพประกอบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางยกระดับ
ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22**

ผลการวิจัย ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมที่จะต้องนำไปหาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากร

ภาพประกอบ 4 สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภวะบุตร
คณบดีคณะครุศาสตร์และประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ภาพประกอบ 5 สัมภาษณ์ ดร.พิสุทธิ์ กิติศรีวรพันธุ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนไชยบุรีวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ภาพประกอบ 6 สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ กิติศรีวรพันธุ์
ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ภาพประกอบ 7 สัมภาษณ์ นางปราณีต วดีศิริศักดิ์ ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอนุเทพพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ภาพประกอบ 8 สัมภาษณ์ ดร.ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบุลย์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ประวัติย่อของผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวมลลิกา สีดาเดช
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2534
ภูมิลำเนา	อุตรธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 9 หมู่ 5 ต.เพ็ญ อ.เพ็ญ จ.อุตรธานี 41150
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอุเทนพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2547	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโพนงามหนองตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุตรธานี
พ.ศ. 2550	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเพ็ญพิทยาคม อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุตรธานี
พ.ศ. 2553	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเพ็ญพิทยาคม อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุตรธานี
พ.ศ. 2558	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี
พ.ศ. 2562	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2559	ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย โรงเรียนอุเทนพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
พ.ศ. 2561-ปัจจุบัน	ตำแหน่ง ครู โรงเรียนอุเทนพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22